

UNIVERZITA KARLOVA
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ČESKÉHO JAZYKA A TEORIE KOMUNIKACE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

BC. ANDREA HRUBÁ

**SLOVNÍ ZÁSoba INTERNETOVÉ KOMUNIKACE CHOVATELŮ
DOMÁCÍCH ZVÍŘAT**

The vocabulary of the internet communication of the domestic
animals' breeders

Poděkování autora práce: Velké poděkování patří doc. PhDr. Ivaně Bozděchové, CSc. Děkuji za cenné rady, konzultace a podněty k další práci. Dále děkuji všem svým studentům a celé rodině za podporu.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

Bc. Andrea Hrubá

V Praze dne 24. května 2020

.....

Abstrakt:

Práce zkoumá slovní zásobu chovatelů na sociálních sítích. Po dobu tří měsíců sbírá specifické jazykové prostředky v rámci zájmové chovatelské skupiny a přináší slovotvorný a sémantický rozbor nalezených slov včetně příkladů užití. Dále přináší výkladový slovník slangu chovatelů. Na základě vybraných lexémů testuje přijatelnost/nepřijatelnost specifických jazykových prostředků mimo tuto zájmovou skupinu. Ověřuje hypotézu, že tyto lexémy budou nechovatelskou skupinou hodnoceny jako méně přijatelné či nepřijatelné.

Klíčová slova: slovní zásoba, vrstvy slov, slang, lexikální sémantika, slovotvorba, komunikace na webu a sociálních sítích, chovatelé.

Abstract:

The thesis examines the vocabulary of breeders on social networks. For a period of three months, we've been collecting specific language resources in the group of breeders and provides a word-forming and semantic analysis of the found words, including examples of use. It also brings special dictionary of breeder's slang. Based on selected lexemes, it tests the acceptability/unacceptability of specific words outside this interest group. It verifies the hypothesis that these lexemes will be assessed by the non-breeding group as less acceptable or unacceptable.

Key words: vocabulary, layers of word, slang, semantic analysis, word-formation, communication on social network, breeders, owners.

OBSAH:

ÚVOD.....	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	8
1. ZPŮSOBY TVOŘENÍ NOVÝCH SLOV	8
1.2. DERIVACE POMOCÍ SUFIXU.....	8
1.2.1 SUBSTANTIVA	8
1.2.2 ADJEKTIVA.....	11
1.2.3 VERBA	12
1.3 DERIVACE POMOCÍ PREFIXU	12
1.3.1 VERBA	12
1.4 SKLÁDÁNÍ	12
1.5 ZKRACOVÁNÍ	13
1.6 UNIVERBIZACE	14
1.7 TVOŘENÍ NOVÝCH SLOV V ČEŠTINĚ	14
1.8 POUŽITÍ PLURÁLU V SINGULÁRNÍM VÝZNAMU	16
2. VYMEZENÍ SLANGU.....	18
2.1 VRSTVY NÁRODNÍHO JAZYKA VE VZTAHU K SLANGU	18
2.2 POJEM SLANG.....	19
3. KOMUNIKACE NA INTERNETU	22
3.1 KOMUNIKACE JAKO POJEM.....	22
3.2 KOMUNIKACE NA INTERNETU	22
3.2.1 SPECIFIKA KOMUNIKACE NA CHOVATELSKÝCH STRÁNKÁCH	23
II. PRAKTICKÁ ČÁST	24
1. SPECIFICKÉ JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY	24
1. 1 METODIKA SBĚRU DAT	24
1.3 KVANTITATIVNÍ ANALÝZA.....	24
1.4 KVANTITATIVNÍ ANALÝZA EXCERPOVANÝCH DAT	25
1.4.1 SUBSTANTIVA	25
1.4.2 ADJEKTIVA.....	47
1.4.3 VERBA	48
1.4.4 FRAZÉMY A VÍCESLOVNÁ POJMENOVÁNÍ.....	49
2. PŘIJATELNOST SPECIFICKÝCH PROSTŘEDKŮ	53
2.1. METODIKA	53
2.2 ANALÝZA DAT	54
2.2.1 LABÍK	56
2.2.2 BOC	57

2.2.3 PŘINESENINY	58
2.2.4 KOČKOMIL	59
2.2.5 SKINNÍK	60
2.2.6 BOBKOVAT	61
2.2.7 BOBEK NA TO	62
2.2.8 KRÁSNOU, ČINČILOVOU NOC	63
2.2.9 HLAZENÍČKO	64
2.2. 10. PP	65
2.2.11 PSÍČEK	67
2.2.12 UŠANDA	68
2.2.13 MORČATÁRNA	69
2.2.14 KRÁŠNOUČKÁ	70
2.2.15 MOPSÍK	71
2.2.16 KOČKAŘKA	72
2.2.17 FENEČKA	73
2.2.18 MORČÁK	74
2.2.19 PSŮMVZDORNÝ	75
2.2.20 NABOBKOVAT	76
2.2.21 ODSYAVČE	77
2.2.22 MYŠILOVKA	78
2.2.23 BARF	79
2.2.24 ŽROUTEK	80
2.2.25 KRÁLÍKARNIČKA	81
2.3. ZÁVĚR VÝZKUMU	82
3. ZÁVĚR PRÁCE	83

ÚVOD

Tématem této práce je komunikace chovatelů domácích zvířat, respektive psů, koček, králíků a hlodavců na internetových stránkách a sociálních sítích. Charakter této komunikace je sledován výzkumem, který je prezentován v praktické části. Práce poskytuje dostatečné zmapování specifických jazykových prostředků zájmových chovatelů zvířat.

Teoretická část poskytuje relevantní informace pro pochopení celého výzkumu. Představuje vrstvy národního jazyka se zaměřením na slang, jakožto mluvu typickou pro konkrétní zájmovou skupinu. Dále se zabývá obohacováním české slovní zásoby, respektive prostředky, kterými k rozšiřování slovní zásoby dochází. Charakterizuje také specifika komunikace na internetu či sociálních sítích.

Praktická část má dvě roviny: první rovina vychází ze tříměsíčního výzkumu, excerpce dat ze sociálních sítích a z webů chovatelů. Zabývá se slovotvorným, lexikálním a sémantickým rozбором specifických jazykových prostředků excerpovaných z již zmíněných platforem. Jde o zmapování aktivního slovníku příslušníků jedné zájmové skupiny (metodika sběru dat viz s. 40).

Druhá rovina pak zkoumá pomocí dotazníkové metody, zda jsou vybrané nalezené prostředky přijatelné mimo zájmovou skupinu. Pro testování byl zvolen online dotazník distribuovaný na Facebookové a internetové stránky, včetně těch chovatelských. Dotazník byl sestaven ze slov excerpovaných v první části, více o metodice a sestavení dotazníku viz s. 45).

Práce si stanovuje dvě hlavní hypotézy. První hypotéza předpokládá, že jazyk chovatelů bude expresivní, respektive bude používat takové prostředky, které se pro vyjádření expresivity využívají (deminutiva, aktualizovaná vyjádření). Druhá hypotéza předpokládá, že typická slangová slova jedné zájmové skupiny, budou hodnocena méně přijatelně či dokonce nepříjemně v běžném hovoru mimo tuto zájmovou skupinu. Dalším cílem práce je zmapovat jazyk chovatelů na sociálních sítích, stanovit převládající slovotvorné postupy, představit sémantiku typických prostředků a sestavit chovatelský slovník (viz Příloha 2 – slovník chovatelů).

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. ZPŮSOBY TVOŘENÍ NOVÝCH SLOV

V této kapitole představíme procesy rozšiřování slovní zásoby. Jde o odvozování (derivaci), skládání slov (kompozici) a zkracování (abreviaci). Ve výzkumu se vyskytují jen některé slovní druhy specifické slovní zásoby (převažují substantiva, často i adjektiva, méně verba).

Prvním způsobem tvoření slov je derivace. Při derivaci dochází k tvoření nových slov pomocí prefixů (předpon, odvozování předponové) a sufixů (přípon, odvozování příponové). Příkladem prefixace z praktické části může být například slovo *nabobkovat*. Jako příklad sufixace můžeme uvést slovo *kočkař*, které vzniklo pomocí sufixu -ař od slova kočka.

1.2. DERIVACE POMOCÍ SUFIXU

1.2.1 SUBSTANTIVA

NÁZVY ČINITELSKÉ

Do této kategorie spadají pojmenování zvířat a lidí, kteří jsou činitelem nějaké činnosti. Nejčastěji se odvozují od sloves, méně od dějových jmen. Jedná se o hojně zastoupenou skupinu odvozených slov v češtině. Odvozují se pomocí typických sufixů: -tel, -č, -ce, -ec, -čí, -ník, -ák, (viz Hauser, 1980).

Sufix -tel

Tímto sufixem se podle Dokulila (Dokulil, Daneš, Kuchař, 1967) odvozují substantiva od minulého slovesného kmenu končící na samohlásku, například slovo *chovatel* (*chovat – chovatel*).

NÁZVY KONATELSKÉ

Tato kategorie se odvozuje výhradně od podstatných jmen. Na rozdíl od jmen činitelských se odvozují od sloves. Jako příklad uveďme slovo *kočkař* (ve výzkumu se vyskytuje v přechýlené variantě *kočkařka*, základové slovo je kočka, označuje člověka, který chová kočky). V tomto kontextu můžeme tuto kategorii specifikovat tak, že konatel (chovatel) chová svého mazlíčka.

NÁZVY NOSITELŮ VLASTNOSTÍ

Tato kategorie označuje osoby, zvířata nebo věci podle některé jejich vlastnosti. Názvy nositelů vlastností se opírají o přídavná jména, která tvoří základové slovo (viz Dokulil, Daneš, Kuchař, 1967, s. 281).

Sufix -ák

Pouze u mužského rodu, Slova odvozována touto příponou jsou velmi často expresivní (*úžasňák*). Někdy však expresivitu nevyjadřují a odkazují k základovému slovu – adjektivu (*masňák*).

Sufix -ík/ník

Dokuli (1967) uvádí, že odvozování názvů zvířat, lidí a věcí tohoto typu se většinou realizuje od přídavných jmen končících na -ný a -ní (viz Dokulil, Kuchař, Daneš, 1967). Ve výzkumu se však vyskytlo slovo odvozené touto koncovou z anglického neadaptovaného adjektiva *skinny* (*skinník*).

Sufixy pro odvozování nositelů vlastností ženského rodu jsou: -ka (*plesnivka*).

NÁZVY ZDROBNĚLÉ

Zdrobněliny (deminutiva) jsou jména, které jsou velikostně menší ve srovnání se základovým (neutrálním) slovem. Někdy také mají expresivní příznak, který vyjadřuje vztah mluvčího k subjektu. Tato kategorie byla ve výzkumu obsažena jako druhá nejpočetnější (20 slov z celkových 88). Majitelé mazlíčků mají velký citový vztah ke svým zvířatům, a proto se častěji vyjadřují expresivně. Od některých slov se odvozují dva stupně zdrobnělin, první stupeň se tvoří od základového slova (příklad z výzkumu: *myš* – *myška*), druhý stupeň od již zdrobnělého slova (*myška* – *myšička*). Některá slova však jeden nebo druhý stupeň nemají (*morče* – *morčátko*: chybí první stupeň, *kočka* – *kočička*: chybí první stupeň). Pro tuto kategorii Hauser (Hauser, 1980) používá rozdělení podle rodů, budeme se jej držet také.

a) Maskulina

Pro tvoření prvního stupně jsou typické sufixy -ek a -ík, První ze zmíněných se používá hojně, druhý řidčeji.

Uvedme některé příklady z výzkumu: *kocour* – *kocourek*, *králík* – *králíček*)

Jak už bylo zmíněno výše, sufix -ík se používá řidčeji. Například: *pes – psík*. Deminutiva druhého stupně se odvozují od deminutiv prvního stupně. příponu -ek.

Feminina

Přípona pro tvoření deminutiva prvního stupně je u ženského rodu -ka (*fena – fenka*).

Pro zdrobněliny druhého stupně čeština využívá sufixy: -ečka (*fena – fenka – fenečka*) a -ička (*kočka – kočička*). Druhý uvedený příklad je příkladem nekompletní řady deminutiv, tzn., chybí deminutivum prvního stupně.

Neutra

Příponou prvního stupně je u středního rodu -ko. I zde dochází k alternaci hlásek (*oko – očko*).

Deminutiva druhého stupně se tvoří pomocí těchto sufixů: -ečko, -ičko a -íčko. Deminutiva obou stupňů se u substantiv středního rodu vyskytují jen málo. Nejčastěji tvoří jen deminutiva druhého stupně, řidčeji pouze prvního.

Od slov v deklinačním vzoru kuře se tvoří deminutiva pomocí zdloženého kmene -át přidáním sufixu -ko. Uvedme několik příkladů z výzkumu: *morče – morčátko, štěně – štěňátko*.

NÁZVY ZVELIČELÉ

Slova zveličelá, též nazývaná augmentativa, tvoří významový opak zdrobnělin. Označují tedy předměty, které jsou kvantitativně větší.

Augmentativa se odvozují pomocí přípon: -isko (*psisko*), -oun (*morčoun*) -izna.

NÁZVY MLÁDAT

Tato skupina označuje jména mláďat, která se od názvů dospělců koncovkami vzoru kuře. Základová slova mohou být mužského rodu (příklad z výzkumu: *králík – králíče, odstav – odstavče, beran – beranče*) nebo ženského (*Běloba – Bělobče*¹)

Některým názvům mláďat chybí základové slovo: *kotě, štěně, tele, jehně*.

¹ Jméno králíka

NÁZVY PŘECHÝLENÉ

Přechylování je proces tvoření, kdy se tvoří druhá z dvojic přirozeného rodu substantiv (maskulinum, femininum), respektive kterými se tvoří ženský rod od mužského (opačně výjimečně).

Nejproduktivnější příponou je -ka, Základová slova mohou být i přejatá. Příkladem z výzkumu jsou slova: *kočkařka*, *chovatelka*.

Dalším sufixem je -yně. Tato přípona se ve výzkumu nevyskytla.

Sufixem -ice se přechylují slova z mužského rodu končícího na -ík/ník. Také se objevuje u přechylování názvů zvířat a je jedinou příponou, která má tuto funkci. Ve výzkumu se takový tvar vyskytl: *králice*. Zajímavé je, že tento tvar v češtině neexistuje (respektive se nevyskytuje v žádném slovníku), ale mluvčí využil jazykovou paralelu (*holub – holubice*, *medvěd – medvědice*) a vytvořil novotvar. Dalším příkladem je slovo *morčice*.

Sufixem -anda se zabývá Dokulil (*Tvoření slov v češtině 2*, s. 746) kde stanovuje jako jeden význam této přípony jména přechýlená (*ušanda*, *morčanda*).

1.2.2 ADJEKTIVA

Tento slovní druh byl v praktické části zastoupena nejméně, pouze 5 výskytů z celkových 116 slov.

PŘÍDAVNÁ JMÉNA PŘIVLASTŇOVACÍ

U některých názvů zvířat se adjektivum tvoří konverzí k měkkému typu (*kočičí*).

PŘÍDAVNÁ JMÉNA DĚJOVÁ

Odvozují se od sloves různými příponami a vyjadřují vlastnost vyplývající z děje. Ve výzkumu se vyskytlo adjektivum *psůmvzdorný*. Jedná se o složeninu, jejíž druhou část tvoří adjektivum *vzdorný* utvořené z nedokonavého slovesa *vzdorovat*.

PŘÍDAVNÁ JMÉNA S VÝZNAMEM ZESLABUJÍCÍM

Tato adjektiva mají kromě zeslabujícího významu i význam expresivní. Typickým sufixem je sufix -oučký (*krásňoučký*, *kouzelnoučký*).

1.2.3 VERBA

Posledním slovním druhem, který se objevil v praktické části, byla slovesa. Vyskytovala se nejméně.

ODVOZOVÁNÍ VERB OD SUBSTANTIV

Základovým slovem je substantivum, odvozené slovo plní různou funkci, například užívá jako nástroj, to, co je vyjádřeno základovým slovem (*obradičkovávat*).

ODVOZOVÁNÍ Z CITOSLOVCÍ

Základem jsou onomatopoická citoslovce. Tvoří se pomocí kmenotvorných přípon: -a-, -ka-, -e-, -nou-. Příkladem je sloveso *hopkat*, utvořeného z citoslovce *hop*.

1.3 DERIVACE POMOCÍ PREFIXU

Druhým způsobem slovotvorné derivace je prefixace. K tvoření nového slova dochází v tomto případě pomocí prefixu (předpony). Prefixace a sufixace mohou tvořit nové slovo společně, kdy se uplatní oba dva postupy. Tento proces se ve výzkumu objevil pouze u dvou sloves, pro chovatelský slang není produktivní.

1.3.1 VERBA

Prefixy mění význam slovesa nebo vid. Stejně jako u substantiv dělíme prefixy na předložkové a nepředložkové (*roz-*, *vy-*, *vz-*). Příkladem předložkového tvoření sloves je slovo *nabobkovat* odvozované od základového slova *bobkovat* pomocí prefixu *-na*. Tento prefix má význam umístit něco dovnitř (viz Hauser, 1980). *Nabokovat* tedy vyjadřuje, že zvíře vykonalo svou potřebu dovnitř něčeho (toalety, ale i boty apod.).

1.4 SKLÁDÁNÍ

Dalším procesem obohacování slovní zásoby je skládání slov (kompozice), vznikají nová slova, složeniny (kompozita). Je to proces spojení minimálně dvou lexémů do jednoho celku. Nejčastěji se tímto procesem tvoří substantiva (*kočkomil*, *křečkomil*), poté adjektiva (*psůmvzdorný*) a méně verba a adverbia.

SLOŽENINY NEVLASTNÍ

Složeniny nevlastní je možné rozdělit na volné spojení slov, dvě základová slova můžeme jednoduše rekonstruovat beze změny jejich podoby a významu. Tímto způsobem se tvoří

i příslovečné spřežky, tedy spojení předložky a substantiva v adverbium. Tento typ kompozice se ve výzkumu vyskytoval jako slovo *retrívrmánie*.

SLOŽENINY VLASTNÍ

Členy složeniny nemůžeme rozdělit na jednotlivá základová slova, protože minimálně jedna část kompozita nemůže existovat samostatně (v češtině to není slovo). Spojovacím prvkem je samohláska (typicky -o-, řidčeji -e-), která se nazývá interfix (spojovací morfém), někdy také (viz Hauser 1980, s. 151) je součástí první části složeniny.

Příkladem tohoto typu tvoření z praktické části je slovo *kočkomil*. Dalším příkladem je slovo *tulipytlík*, *ušoplesk* či *modročko*. Na chovatelských stránkách jde o produktivní způsob tvoření slov.

1.5 ZKRACOVÁNÍ

Na rozdíl od skládání je zkracování velmi produktivním procesem tvorby nových slov na chovatelských stránkách a internetu vůbec, protože zvyšuje rychlost komunikace a úsporu znaků (například v placené SMS zprávě), viz kapitola 4. Gramaticky se zkratky většinou chovají a deklinují jako substantiva.

INICIÁLOVÉ ZKRATKY

Tento typ zkratek vzniká z prvních písmen několikanásobného názvu. Ve výzkumu se vyskytovaly často, a to jak zkratky vzniklé ze základových slov českých (*PP*: průkaz původu), tak anglických (*GR*: golden retriever, zlatý retrívr; *BARF*: bones and raw food, kosti a syrové jídlo, označuje trend v krmení psů, kdy majitel dává psům pouze kosti a syrovou stravu, jako například zeleninu a ovoce). Pojem BARF má mezi chovateli vysokou znalost a uživatelnost, dokonce existují stránky/skupina na sociálních sítích s touto tematikou, kde lidé sdílí recepty a fotografie zdravých pokrmů pro psy.

HLÁSKOVÉ/KOMBINOVANÉ ZKRATKY

Tento typ zkratek není tvořen první hláskou jednotlivých slov, ale skupinami písmen či kombinací (z jednoho slova vezmeme skupinu hlásek, z druhého pouze iniciálu). Příkladem z výzkumu je zkratka *boc*, která vznikla ze spojení slov **b**order **c**olie. Z prvního slova tedy dvojici hlásek, z druhého pouze první písmeno.

1.6 UNIVERBIZACE

Univerbizace je proces spojení víceslovného pojmenování do jednoslovného z důvodů jazykové ekonomie.

Při vzniku univerbizovaných pojmenování je nejčastější způsob tvoření. Typickými sufixy jsou -ák (*ovčák*), -ka (*borderka*) nebo -áč.

1.7 TVOŘENÍ NOVÝCH SLOV V ČEŠTINĚ

Jedná se o lexikální jednotky, které se vyznačuje novostí. V mém výzkumu se nachází mnoho neologismů, které mají v češtině svá synonyma, mluvčí však mají citovou potřebu pojmenovat své mazlíčky jinak, nově, expresivně. Příkladem takových neologismů z výzkumu jsou například: *morčoun* (morče), *králinda* (*králice*), *přineseniny* (den, kdy bylo zvíře přineseno domu, ekvivalent k narozeninám), *morčatárna* (skříň, kde bydlí morčata, ekvivalent ke králíkárně) apod. Platforma chovatelských stránek na sociálních sítích se tedy ukazuje jako velmi kreativní oblast.

INTERNACIONALIZACE SLOVNÍ ZÁSoby

Jedním z procesů tvoření nových slov je přejímání z jiných jazyků. Tento proces je realizovaný buď přejímáním celých slov, nebo jen lexikálních elementů, které pak slouží k tvoření nových slov (například prefix *hyper-*). Internacionalizace je v poslední době jedním z nejproduktivnějších procesů obohacování slovní zásoby, nejčastěji se přejímá z anglického jazyka (tzn. anglicismy). Pojmem internacionalismus pak myslíme slovo, které existuje ve více jazycích. Mravinacová² uvádí, že mnoho původně neanglických slov se do češtiny dostávají jako internacionalizmy přes angličtinu.

Dalším aspektem přejímání slov je jejich adaptace, to znamená přizpůsobení českému jazykovému systému, takzvané počešťování. Svobodová (Svobodová, 2007) píše, že nová slova: „*prochází procesem počešťování, během něhož se nejen adaptuje forma, ale vyjasňuje se i jejich funkčnost, tj. místo v českém lexikálním systému, související mimo jiné i s jejich stylovou platností*“³. To znamená, že během procesu přejímání dochází k přizpůsobení formy slova a zároveň k jeho začlenění do vrstvy slovní zásoby. V praktické části se vyskytla

² Mravinacová, J.: Přejímání cizích lexémů. In: Martincová, O.: *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, 2005, s. 187.

³ Svobodová, D.: *Internacionalizace české slovní zásoby*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, 2007, s.: 19.

jedna neadaptovaná přejímka, a to adjektivum *animal-liberation friendly* (domácnost). Jedná se o neadaptovanou variantu, kterou je složité nahradit českým ekvivalentem. Nabízím opis *přátelská domácnost ke svobodě zvířat*. Dalšími přejímkami z výzkumu jsou například slova: *barf* (bones and raw food), *agility*, *gr* (golden retriever).

NOVÁ VÍCESLOVNÁ POJMENOVÁNÍ

Proces tvoření nových slov se nevztahuje jen k jednotlivým lexémům, ale i k víceslovným pojmenováním a ustáleným slovním spojením (frazémům). Vlastností víceslovných pojmenování je kolokabilita. Kolokabilita je vlastnost slov spojovat se to srozumitelných celků. Slovní spojení lze rozdělit na ustálená (systémová, všeobecně známá) a neustálená (textová, originální). Uveďme příklad ustáleného a neustáleného slovního spojení z chovatelské sféry: *morče domácí* je ustálené slovní spojení, dokonce se jedná o termín z oblasti biologie. Varianty *krásné morče*, *bílé morče* jsou neustálená slovní spojení

Dalším typem víceslovného pojmenování je frazém. Frazém je jednotka, která je reprodukovatelná, je ustálená a z jejích jednotlivých částí není možné odvodit význam. Janovec píše, že pro frazémy je typická: „*jejich jistá ustálenost, expresivita, víceslovnost, emocionálnost, obraznost, a jistá nerozložitelnost*⁴.“ Nejdůležitějším rysem je podle Janovce (2005) expresivita, která odlišuje frazémy od ustálených slovních spojení nefrazeologického typu a obraznost. Ustálenost jako vlastnost frazému je dnes často rozbíjena aktualizacemi. Frazémy mohou být slovesné a jmenné. Jmenné někdy vznikají uvolněním závislosti na slovese.

Hauser (Hauser, 1980) frazémy definuje jako: „*víceslovná pojmenování s ustálená s přeneseným (obrazným) významem*⁵. Dále uvádí, že význam frazému nejde vyvodit z dílčích významů jednotlivých částí. Jelikož slova ztrácejí svůj původní význam a nabývají význam frazeologický.

V praktické části se objevil aktualizovaný frazém „*tlapku/packu na to*“, který původně zní „*ruku na to*“ a má význam slibuji, přísahám. Dříve bylo součástí tohoto frazému sloveso (dát ruku, podat ruku), v příkladech užití z chovatelských sítí však toho sloveso ztratilo a bylo použito jen jako jmenné pojmenování. Dalším frazémem z výzkumu je *dělat popcorn*. Tato fráze nemá nic společného s přípravou jídla, ale označuje stav zvířete, kdy je zvíře velmi

⁴ Janovec, L.: Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In: Martincová, O.: *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, 2005, s. 147.

⁵ Hauser, P.: *Nauka o slovní zásobě*, Praha: SPN., 1980, s. 161.

šťastné a nekontrolovatelné vyskakuje a běhá. Připomíná přitom vyskakující popcorn při pečení.

Aktualizaci frazémů se věnuje i Janovec, který píše že: *„aktualizace sémanticky nebo pragmaticky přetvářejí význam původního frazému a dotvářejí jeho smysl v konkrétním komunikačním aktu, (...), musí obsahovat signalizátory frazému, který aktualizují (zejména lexikální, slovtvorné a morfologické). Aktualizace nebývají stabilní, často vznikají pouze pro potřeby daného textu – mají okazionální a individuální charakter, ovšem není vyloučeno, že se z nějaké aktualizace nemůže stát varianta, pokud dojde k jejímu rozšíření, stabilizaci významu a uplatnění“*⁶. Vrátime-li se k dříve zmíněnému příkladu, dochází zde k adaptaci frazému do specifického chovatelského prostředí. K těmto aktualizacím ustálených slovních spojení a frazému dochází na platformě sociálních chovatelských sítí poměrně často. Je to jeden z charakteristických rysů této sociální skupiny, u které se velká emocionalita projevuje v expresivitě jejich písemné produkce. Rozbor víceslovných a frazeologických pojmenování naleznete v praktické části na straně 17.

Tato kapitola přinesla základní informace o neologismech a obohacování slovní zásoby. Tyto informace poslouží pro pochopení tvoření nových slov a víceslovných pojmenování v praktické části. Představila také proces přejímání slov z cizích jazyků.

1.8 POUŽITÍ PLURÁLU V SINGULÁRNÍM VÝZNAMU

V češtině je možné použít gramatický plurál (gramatická kategorie, která označuje skutečnost, která je větší než jedna) ve významu singuláru (gramatická kategorie, která označuje jednotlivinu). V češtině rozlišujeme tři typy tohoto plurálu: autorský, majestátní a mateřský.

a) Autorský plurál

Používá se při psaní vědeckých prací. Někdy také bývá označován jako plurál skromnosti. Autor (jednotlivec) se vyjadřuje v množném čísle, aby naznačil, že se na tvorbě práce nepodílí sám nebo vyvolává pocit participace na tvorbě textu (inkluzivní plurál).

⁶Janovec, L.: Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In: Martincová, O.: *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, 2005 s. 154.

b) Majestátní plurál

Někdy se též nazývá jako královský plurál a používá se při řeči vysoce postaveného člověka (nejčastěji panovníka) pro demonstraci jeho vysokého společenského postavení.

c) Mateřský plurál

Mateřský plurál je typický pro maminky, které mluví o svých dětech, ale použijí plurál. Typickými větami mateřského plurálu jsou: „My už chodíme.“ „Už máme první zoubek.“ „Už chodíme na nočník“. Gramaticky to tedy vypadá tak, že na nočník chodí nejen potomek, ale i maminka.

Zajímavým rysem je podobnost mezi mateřstvím a vlastnictvím domácího mazlíčka. V mém výzkumu se několikrát vyskytl „mateřský“ plurál v komunikaci se zvířaty. Vzhledem k tomu, že česká lingvistika tuto skutečnost zatím nepopsala, navrhuji použít výraz *chovatelský plurál*.

d) Chovatelský plurál

Plurál je používán v komunikaci o domácích mazlíčcích tam, kam gramaticky náleží singulár. Tento termín nebyl zatím v české lingvistice představen a není vžitý. Pro potřeby této práce jej tedy zavádíme. Mluvčí mluví o svém zvířátku, ale použije plurál, z čehož někdy vznikají zajímavé komunikační situace. V mém výzkumu se vyskytla například věta: „Zítra jdeme na kastraci.“, která vyvolala otázky na pisatelku, jestli i ona jde na kastraci či pouze králík.

2. VYMEZENÍ SLANGU

Slangem a jeho vymezením se zabývá mnoho lingvistů a lexikologů. O zajímavosti tohoto jazykového útvaru vypovídá i fakt, že v posledních desetiletích vzniká velké množství monografií⁷ specializovaných na určitý druh slangu (slang mládeže, slang pražských dopraváků, politický a ekonomický slang apod.).

2.1 VRSTVY NÁRODNÍHO JAZYKA VE VZTAHU K SLANGU

Podle Hubáčka⁸ se český národní jazyk klasicky dělí na jazyk spisovný a jeho hovorovou formu, vedle toho je možné jazyk dělit na dialekty diferenciované na základě teritoriálních hledisek a motivů sociálních, na takzvané sociolekty (slang, argot, profesionalismy). Sociolekty poté definuje jako jazykovou vrstvu: „*motivovanou aspekty sociálními, reagujícími na společenskou specifikou prostředí, tímto prostředím rozumíme prostředí pracovní a zájmové*“⁹.

Bláha (Bláha, 2009) uvádí, že jazyk jakožto kontinuum funkčně odlišných lexikálních a gramatických prostředků, lze podle funkčnosti dělit na jednotlivé variety (komunikativní verze). Každá varieta je charakterizována jednotou jazykových prostředků a tím, že tyto jazykové prostředky mají podobnou sociální a teritoriální distribuci. O členění jazyka na jednotlivé vrstvy uvádí, že: „*členění národního jazyka na variety – v našem případě tradičně na češtinu spisovnou, hovorovou spisovnou, obecnou, dále na interdialekty a dialekty, případně též sociolekty (slang, argot) – pokládáme spíše za (potřebný) konstrukt teoretický, u kterého nelze očekávat, že bude v komunikaci důsledně realizován*“¹⁰. Komunikace se tedy neřídí jednotlivými útvary jazyka, ale dalšími faktory ovlivňující komunikační akt: osobností mluvčího a recipienta, situací, ve které komunikace probíhá (oficiální, neoficiální), ale je ovlivňována i komunikační situací jako takovou. V oficiální komunikaci převládá spisovný jazyk. Havránek (in: *Kultura českého jazyka*, 1969) popisuje spisovný jazyk jako jazykový útvar, který je charakteristický větším a širším funkčním

⁷ Viz například: Sedláčková, Jana Popovičová: *Slang v mládežnickom diskurze*, Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislavě, 2013; Prošek, F., Adámek, P.: *Slang pražských dopraváků*, Praha: Dopravní podnik hlavního města Prahy, 2016; Gregor, M.: *Politický a ekonomický slang*, Praha: Triton, 2005.

⁸ Hubáček, J.: Ke vztahu spisovné češtiny a sociolektů. In: Minářová, E., Ondrášková K.: *Spisovnost a nespisovnost. Zdroje, proměny, perspektivy*. Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané ve Vzdělávacím středisku Šlapanice 10,12 února 2004, Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004.

⁹ Tamtéž, s. 40.

¹⁰ Bláha, O.: *Funkční stratifikace češtiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, s. 12–13.

rozrůzněním a bohatšími úkoly, které tento útvar plní. Jeho funkce je národně reprezentativní (prestižní).

Bláha (Bláha, 2009) dělí komunikaci na regulovanou a neregulovanou. Regulovanou komunikaci charakterizuje jako převážně oficiální a písemnou komunikaci, jejímž dominujícím prostředkem je právě jazyk spisovný. Jak bylo již řečeno, spisovný jazyk je prestižní a jeho ovládnutí je intelektuálním znakem a pomáhá dosáhnout vyšších komunikačních cílů. Jako neregulovanou komunikaci pak charakterizuje smíšený výběr lexikálních a gramatických prostředků. Tento výběr je ovlivněn komunikačními faktory: podmínkami komunikace, kanálem komunikace, ale i jednotlivými účastníky komunikace.

Slang je tedy součástí nespisovné vrstvy jazyka, diferenciovaná na základě sociální (zájmové příslušnosti). Na rozdíl od spisovného jazyka neplní reprezentativní funkci. Jeho funkcí je zprostředkovávat komunikaci v rámci jedné zájmové skupiny. Tato komunikace může být mimo tuto zájmovou skupinu nesrozumitelná.

2.2 POJEM SLANG

Tato kapitola přináší přehled odborné literatury, která se zabývá slangy v českém jazyce. Přináší teoretické pojetí, které bude poté reflektováno v praktické části. Zároveň vymezuje pojem slang napříč definicemi různých autorů. V poslední části definuje typické znaky slangu chovatelů na sociálních sítích v porovnání s ostatními sociolekty.

Hubáček (Hubáček, 1981) charakterizuje slang jako potřebu pojmenovávat nové skutečnosti, nebo nově pojmenovávat už pojmenované skutečnosti jako projev jazykové variability. To znamená, že mluvčí v slangové skupině vymýšlí nová pojmenování jako alternativu k již ustáleným pojmenováním. Tento proces nazýváme jako jazykovou kreativitu. Jazyková kreativita bývá někdy charakterizována expresivitou – vznik nových slov je podmíněn vyjádřením vztahu a emocí k pojmenovávanému. Expresivní slova jsou: „*slova vedle prvků nociónálních vyjadřující i osobní citový vztah k vyjadřované skutečnosti*“¹¹. Hubáček dále uvádí, že vznik nových pojmenování je motivováno úsilím a originalitou a jeho aktualizací jako projev jazykové hry a exkluzivnosti. Tuto snahu spojuje s rostoucí specializací lidské činnosti.

¹¹ Zima, J.: *Expresivita slova v současné češtině*. Praha: Nakladatelství československé akademie věd, 1961, s.5.

Z této definice vyplývá, že slang vzniká uvnitř specifické skupiny (vznik této skupiny je motivován specializací lidské činnosti, profesionální či zájmové). Nová slangová slova (slangismy) pak vznikají z potřeby mluvčí pojmenovávat nové skutečnosti, nebo pojmenovávat stávající skutečnosti novými výrazy. Druhé zmíněné je podmíněno jazykovou hrou a expresivností (potřebou vyjádřit citový vztah k pojmenovávanému).

Sedláčková (Sedláčková, 2013) charakterizuje slang jako specifický jazyk určité společenské skupiny. Jedná se o jazykový kód, která se používá při neoficiálním dorozumívání členů sociální skupiny (zájmové či profesní).

Hauser (Hauser, 1980) definuje slang jako: „*něpisovnou slovní zásobu spjatou se sociálním prostředím, a to pracovním nebo zájmovým*¹².“ Slang dále dělí na profesionalismy (sociální skupina motivovaná vztahem k povolání, slovní zásoba je tvořena odbornými výrazy a pojmenováními skutečností v dané pracovní oblasti) a na slang v užším smyslu jako komunikace vázaná na zájmovou skupinu. Slang chovatelů odpovídá Hauserově definici slangu v užším smyslu, pro který je typická synonymičnost a obraznost a žertovná pojmenování či snaha o nová originální pojmenování (jazyková kreativita). Jako podmínku pro vznik většího množství slangismů uvnitř zájmové skupiny uvádí silné vnitřní sociální vazby a zřetelnou diferenciaci od ostatních skupin. Slangová slova mají často expresivní příznak. Slangová slova jsou neotřelá, výrazná, vtipná a často i stručná. Slangismy někdy přecházejí do hovorového jazyka a ztrácejí tak svou výlučnost.

Slang jsou tedy jazykové prostředky, které jsou využívány v rámci určité typické sociální skupiny (pracovní nebo zájmové). Vznik slangismů je motivován nutností pojmenovávat nové skutečnosti, či snahou pojmenovat již pojmenované skutečnosti novou formou. Tento proces je nazýván jako jazyková kreativita a je často motivován citovým vztahem k pojmenovávanému či jazykovou hrou (obrazná pojmenování, aktualizace významu, synonymičnost). Slangismy bývají mimo zájmovou skupinou nepochopitelná, protože jejich význam je vázán na určitou skupinu lidí (studenti, řidiči autobusů, chovatelé aj.). Vedle dialektů a interdialektů jsou součástí nespisovného jazyka.

Slang chovatelů je podmíněn příslušností k zájmové skupině. Zajímavé je, že člověk není do této skupiny zařazen automaticky po pořízení zvířete, tedy chovatel není každý, kdo má domácího mazlíčka. Chovatel je ten, kdo se svému mazlíčkovi dostatečně věnuje, tráví s ním čas, zajímá se o jeho potřeby, komunikuje s ostatními členy, sdílí fotografie apod. Velmi

¹² Hauser, P.: Nauka o slovní zásobě, Praha: SPN, 1980, s. 23.

oblíbené je mezi chovateli zakládání speciálního instagramového ¹³úctu pro svého mazlíčka. Dalším důležitým aspektem této zájmové skupiny je podpora ostatních členů v nejtěžších momentech, jako je nemoc nebo smrt mazlíčka.

¹³ Instagram je sociální síť vzniklá v roce 2010, která slouží ke sdílení fotografií a krátkých videí.

3. KOMUNIKACE NA INTERNETU

3.1 KOMUNIKACE JAKO POJEM

Komunikace je komplexní pojem, jehož definicí se zabývá mnoho vědeckých disciplín jako například psychologie, sociologie, biologie, lingvistika. V širším slova smyslu je to vše, co sdílíme. Není to jen omezené na sdílení informací, zahrnuje i společný podíl a účast na komunikaci.

Komunikaci jako pojem v užším smyslu lze chápat jako výměnu informací mezi dvěma účastníky komunikace (komunikanty), předávání zprávy.

Z těchto definic vyplývá, že komunikace není jen, to, co se říká (komunikát), ale komunikaci ovlivňují její přímí a nepřímí účastníci (komunikanty). Pro člověka je přirozeným způsobem komunikace verbální (řeč).

3.2 KOMUNIKACE NA INTERNETU

Internet je novým komunikačním prostorem 21. století. Je to místo, kde se můžeme sejít s přáteli, komunikovat s lidmi se stejnými zájmy a názory, kde se můžeme sdružovat do různých zájmových a sociálních skupin. V posledních letech se nejvýznamnější komunikační platformou stávají sociální sítě. Sociální sítě slouží ke spojování lidí, společné komunikaci, sdílení fotografií a videí, ale i zakládání skupin a stránek. Právě takové stránky a skupiny na sociálních sítích byly středem zájmu praktické části diplomové práce.

Vybíral (Vybíral, 2009) uvádí, že přesun lidské komunikace na virtuální podobu má pozitivní i negativní aspekty. Mezi ty pozitivní patří velké množství informací, které jsou vždy přístupné, interaktivnost a rychlost při zprostředkování informací. Negativní aspekty jsou zhoršení kvality řeči a myšlení (roztěkanost, ochuzování a zužování slovní zásoby, anglikanismy, které jsou redundantně užívány, úsečnost). Některé aspekty si poté mluvčí přenášejí i do „offline“ komunikace, což může ovlivňovat jejich projev, například ve škole či později v pracovním prostředí.

Pozitivem online komunikace je rychlost. Dříve lidé čekali na odpověď dopisem několik dnů, dnes můžeme dostat odpověď e-mailem či přes chat v rámci několika sekund. Další pozitivum, které Vybíral zmiňuje, je velké množství informací. Tato výhoda se ale může rychle stát nevýhodou – internet je veřejným prostorem, na který má přístup každý. Pro výběr adekvátnosti informací je proto důležité používat kritické myšlení, dohledávat informace z různých zdrojů apod.

Jak již bylo zmíněno, komunikace na internetu je rychlá. Proto zde často dochází ke tvoření zkratk (jj namísto *jojo*, pp namísto *průkaz původu*), a k univerbizaci (*základka* namísto *základní škola*). Dalším typickým znakem jsou internacionalismy, respektive anglicismy (viz kapitola 1). Pro komunikaci na internetu je také typická anonymnost. Lidé se zbavují svých obvyklých rolí a vydávat se za někoho jiného.

3.2.1 SPECIFIKA KOMUNIKACE NA CHOVATELSKÝCH STRÁNKÁCH

Komunikační prostřední chovatelských stránek je velmi zajímavé. Chovatelé zvířat mají většinou emocionální vztah ke svým zvířatům, proto jejich slovní zásoba a lexikální prostředky často nesou příznak expresivity. Díky této expresivitě jsou chovatelské stránky plné různých deminutiv, které jsou často zároveň neologismy, které chovatelé používají pro ozvláštnění komunikačního aktu. Zároveň komunikace na chovatelských stránkách odpovídá tomu, co je typické pro celkovou komunikaci na internetu: rychlost (zkratky, univerbizace) a anglicismy (adaptované i neadaptované).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1. SPECIFICKÉ JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY

První kapitole praktické části se věnuje slovní zásobě chovatelů na sociálních sítích a internetových diskuzích. Bude představena metodika výzkumu, průběh a výsledky. Dále pak abecední seznam jednotlivých nalezených lexémů (seřazených podle slovního druhu), včetně lexikálního a sémantického rozboru.

1. 1 METODIKA SBĚRU DAT

Jako vhodnou metodu pro sběr dat pro první část praktické části byla zvolena manuální excerpce dat. Po dobu tří měsíců byly pozorované vybrané Facebookové a internetové stránky (viz příloha). Před zahájením výzkumu byl proveden malý pre-test, který si dával za cíl zjistit, jak jazykově bohatá je zvolená platforma. Pre-test probíhal dva týdny, během kterého bylo zaznamenáno 30 jazykově charakteristických lexémů. Z toho vyplynulo, že doba pozorování tří měsíců bude dostatečná, předpokládala totiž nalezení cca 150 lexémů pro následný rozbor, popis a dotazníkovou část. Tento předpoklad se potvrdil, při excerpci bylo nalezeno 116 specifických lexémů.

Excerpce dat probíhala vždy 3x denně a to ráno, odpoledne a pozdě večer. Tím bylo zajištěno pokrytí celého jazykového materiálu sdíleného mluvčími. Každé charakteristické slovo bylo ihned zapsáno a označeno (vytvoření slovníku, který zatím nebyl abecední, ale seřazen podle data pořízení, každý lexém byl morfologicky charakterizován: rod, číslo, vzor, byl doplněn nominativ a zapsán příklad použití ve větě mluvčím). Zároveň byl pořízen snímek obrazovky daného lexému pro následnou kontrolu. Snímky byly pro další práci anonymizovány.

Facebookových stránek bylo více, protože pozornost uživatelů internetu se v aktuální době přesouvá z internetových stránek a fór na sociální sítě.

1.3 KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Co se týká slovně druhové analýzy, nejvíce excerpovaných lexémů byla substantiva, na druhém místě adjektiva, poté verba. Početnou skupinou byly také frazémy a různá víceslovná pojmenování a chovatelský plurál (viz Tabulka: Slovní druhy).

Tabulka 1: Slovní druhy

Substantiva	88
Víceslovná pojmenování	6
Verba	6
Chovatelský plurál	5
Adjektiva	5

Tabulka 2: Substantiva

Složeniny	24
Deminutiva	20
Zkratky	9
Ostatní	8
Názvy přechýlené	7
Názvy nositelů vlastnosti	6
Univerbizace	3
Názvy konatelské	3
Názvy mláďat	3
Augmentativa	2

1.4 KVANTITATIVNÍ ANALÝZA EXCERPOVANÝCH DAT

Nalezené lexémy jsou v následující analýze řazeny podle slovnědruhové příslušnosti. Rozbor přináší lexikální a sémantický rozbor, u slov je posuzovaná jejich novost (neologismy, archaismy), případně jejich původ. Samostatnou skupinu tvoří frazémy a slovní spojení. U jednotlivých lexémů je i prezentován jejich výskyt v kontextu mluvčího – chovatele.

1.4.1 SUBSTANTIVA

Nejčastěji zastoupená skupina. Z celkového počtu 116 nalezených lexémů bylo 88 substantiv napříč všemi rody. Mluvčí mají potřebu vymýšlet nová pojmenování pro svá zvířata, pojmy, které vyjadřují expresivitu a vztah k subjektům. Chovatel, který má

emocionální vztah ke svému zvířeti, málokdy použije například označení *pes*, většinou použije zdvojnásobnou (zdrobněnou) formu (*pejsek, psík, psíček*) či nějaké jiné expresivní slovo (*hafan, trhač*¹⁴).

Následuje rozbor jednotlivých lexémů.

a) DEMINUTIVA

Corgík:

Příklad užití: *Corgíci jsou stejně nejroztomilejší štěňátka.*

Označuje psa rasy corgi. Sufixem *-ík* se slovo integruje do českého jazykového systému a usnadňuje jeho užití (skloňování).

Činčilka

Příklad užití: *Azylové činčilky si užívají klidného poledne.*

Deminutivum prvního stupně od základového slova *činčila*. Tvořeno pomocí typického sufixu *-ka*. Deminutivum druhého stupně se ve výzkumu také vyskytlo (viz *činčilička*).

Význam tohoto slova je malá činčila (druh hlodavce).

Činčilička

Příklad užití: *Poslední volná činčilička z party 16 činčilek.*

Deminutivum druhého stupně od základového slova *činčila*. Deminutivem prvního stupně je slovo *činčilka* (viz výše).

Označuje expresivně činčilu.

Čivaváček

Příklad užití: *Jsem dlouhosrstý čivaváček* (jako komentář k fotografii).

Základovým slovem pro toto deminutivum je slovo *čivavák*. To je samo o sobě jazykově zajímavé, protože tvoří variantu mužského rodu ke slovu *čivava*. Jedná se o proces v chovatelském slangu poměrně rozšířený (viz *činčilák, morčák*).

¹⁴ I v ironickém významu, ve výzkumu se slovem *trhač* označují malí psi, jako například *čivava* či *yorksheer*.

Deminutivum prvního stupně, dochází zde k palatalizaci k-č. Označuje psa (samce) rasy čivava, používá se v případech, kdy je nutné explicitně zdůraznit, že se jedná o samce.

Fenečka

Příklad užití: *čistokrevná fenečka s PP* (průkazem původu)

Deminutivum prvního stupně je fenka.

Význam tohoto slova je malá fena, samice od psa.

Hajzlík

Příklad užití: *Hajzlík mi tam ani nevleze.*

Jeden ze dvou výskytů vulgárního slova v celém výzkumu (druhé viz žroutek). Zajímavé je, vulgární konotace tohoto slova je mírněná deminutivní koncovkou, která vyjadřuje vztah ke zvířeti. Majitel je tedy rozzlobený (v tomto případě proto, že jeho králík nechce používat bytovou toaletu), ale na druhou stranu má zvíře rád a vyjadřuje svůj pozitivní vztah k němu deminutivní koncovkou.

Označuje zvíře, které rozzlobilo svého majitele.

Hlazeníčko

Toto slovo se ve výzkumu vyskytlo bez kontextu, pouze jako jednoslovný komentář k fotografii, kde si majitel hladí svoje morče.

Význam slova značí expresivně vyjádřené slovo hlazení, mazlení s domácím zvířetem.

Chud'átko

Příklad užití: *To je chud'átko.*

Deminutivum tvořené sufixem -átko. Tento sufix se používá u pojmenování mlád'at. Základové slovo ale v tomto případě chybí (srovnejte: neviňátko). Použití slova, které systémově neexistuje, jen na základě paralely, je projevem jazykové kreativity a expresivity.

Expresivně označuje zvíře, které je chudák, týraný, v tomto případě velmi zraněného králíčka.

Králíčátko

Příklad užití: *Když jsem byl ještě malinkaté králíčátko, tak jsem okénkem proskakoval.*

Deminutivum tvořené ze slova králíče. Od slov vzoru kuře se deminutiva tvoří pomocí kmenu -át- a sufixu -ko.

Králíček

Příklad užití: *Váš králíček se má.*

Deminutivum prvního stupně utvořený od základového slova králík. Při odvozování dochází k alternaci hlásek k-č. Označuje malého králíka nebo vyjadřuje vztah mluvčího ke zvířeti.

Králíkárníčka

Příklad užití: *Chci se zeptat, kdo máte nějakou 2 patrovou králíkárníčku, jakou a kde jste prosím kupovali?*

Deminutivum druhého stupně od základového slova králíkárna. Označuje malé bydlení pro králíky. Jde o bednu, kde může zvíře bydlet. Existuje i varianta pro morčata, viz morčatárna.

Klučík

Příklad užití: *Někdo na prodej morčátko klučíka?*

Deminutivum prvního stupně od základového slova kluk. Dochází zde k alternaci k-č. Označuje zvíře mužského pohlaví.

Miminečko

Příklad užití: *Miminečko Iki, když jsme ji přivezli (jako komentář k fotografii, kde je zobrazeno mládě morčete)*

Deminutivum druhého stupně od základového slova mimino.

Mopsík

Příklad užití: *Nelíbí se mi plemena s krátkými čumáky jako je mopsík.*

Základovým slovem pro toto deminutivum je označení rasy psa mops. Jedná se o malou rasu psa, proto je k jeho označení použito deminutivum. Slovo tvořeno sufixem -ík.

Morčátko

Příklad užití: *Jedno z morčátek vypadá v pořádku, ale druhé se neustále třese.*

Deminutivum druhého stupně od základového slova morče. Deminutivum prvního stupně pro toto slovo neexistuje. Slovo morčátko označuje malé morče, nebo zdůrazňuje emocionální vztah majitele.

Morčička

Deminutivum vzniklé od základového slova morčice (viz níže). Označuje malé morčátko ženského pohlaví či velkou expresivitu k tomuto zvířeti.

Morčík

Nesystémově tvořené deminutivum tvoření sufixem -ík. Tento sufix je však typický pro základově slovesa mužského rodu, v tomto případě je ale základovým slovem neutrum morče. Jedná se tedy o nesprávně vytvořené deminutivum. Tento proces je možné vysvětlit snahou o jazykovou kreativitu a expresivitu, kdy mluvčí chce pojmenovat svého mazlíčka jinak, než je běžné.

Papučka

Příklad užití: *Šijete někdo papučky a tulipytlíky?*

Deminutivum prvního stupně od základového slova papuče. Pojmenovává specifický druh pelíšku pro psy nebo malá zvířata, který svým vzhledem připomíná bačkoru – papuči. Vepředu je tento pelech volný a vzadu sešitý tak, že tvoří stříšku. Tento tvar připomíná bačkoru, jde tedy o metaforické pojmenování na základě podobnosti vzhledu.

Pelíšek

Příklad užití: *Jaké máte pelíšky pro svá morčátka?*

Deminutivum prvního stupně od základového slova pelech. Při tvoření deminutiva dochází k palatalizaci hlásek ch-š a k alternaci hlásek e-í. Toto slovo označuje malý pelech. Základové slovo pelech označuje velkou postel pro psa, pelíšek alternativu pro morče nebo králíka. Použití deminutiva zde zdůrazňuje malost subjektu vůči základovému slovu.

Pitbulinka

Příklad užití: *Paní jí má z útulku, pitbulinka, koukala mi do očí a já vím, že ona ví.*

Deminutivum druhého stupně od základového slova pitbulka. Jedná se o přechýlenou variantu slova pitbul. Označuje samici rasy psa pitbul. Toto slovo je velmi expresivní.

Psíček

Deminutivum druhého stupně od slova pes. Kompletní řada by byla: pes – psík – psíček. Označuje malého psa, paralela ke slovu fenečka.

Sameček

Příklad užití: *Koupili jsme si samečka.*

Jedná se o deminutivum vzniklé od základového slova samec sufixem -ka, v základovém slově dochází k alternaci hlásky. Slovo samec označuje jedince mužského pohlaví, v deminutivní podobě označuje malého samce či expresivní vztah mluvčího k subjektu.

Seníček

Příklad užití: *Nemáte někdo kontakt na někoho, kdo šije seníčky?*

Základovým slovem je slovo seník, od něj je pomocí sufixu -ek a palatalizace k-č utvořeno deminutivum prvního stupně.

Označuje speciální držák na seno. Může být plastový, dřevěný, kovový, ale i látkový. Pro chovatele drobných hlodavců je to velmi důležité vybavení, protože seno tvoří životně důležitou součást jídelníčku hlodavců.

Štěňátko

Příklad užití: *Měla bych zájem o štěňátko.*

Deminutivum středního rodu vzniklého od základového slova štěně sufixem -átko. Vzhledem k tomu, že již základové slovo označuje malost subjektu (štěně jako slovo označující mládě), je zde deminutivum projevem expresivity.

Ušáček

Příklad užití: *V azylu se vyskytl zakrslý ušáček.*

V této podobě se jedná o deminutivum vzniklé od základového slova ušák. Toto pojmenování vzniklo na základě charakteristického znaku, to znamená uší. Deminutivum bylo utvořeno typickým sufixem -ek, dochází zde k palatalizaci k-č.

Význam tohoto slova je králík.

Varlátko

Příklad užití: *Oskárek měl oteklé varlátko.*

Deminutivum druhého stupně od základového slova varle. Zde má použití deminutiva spíše velikostní než expresivní význam. Označuje morčecí varle, které je maličké.

Venčeníčko

Toto slovo se v excerpce vyskytovalo bez kontextu, pouze jako komentář k fotce, na které byl králík na vodítku v přírodě.

Deminutivum druhého stupně tvořené sufixem -íčko. Označuje procházku s domácím zvířetem, nejčastěji se psem. V dnešní době je však trendem venčit na vodítku i jiná zvířata, například kočky, králíky či morčata. Morčata však nejsou fyziologicky přizpůsobená tomuto typu pohybu a jakýkoliv prudší pohyb při venčení na vodítku může způsobit jejich zranění či smrt.

Vestička

Příklad užití: *Máte vestičku pro psa?*

Deminutivum druhého stupně od základového slova vesta, deminutivum prvního stupně pro toto slovo neexistuje. Označuje druh oblečení pro psa, které je bez rukávů a nohavic a nasazuje se na břicho a záda, proto je připodobňované k vestě, která také nemá rukávy. Používá se hlavně u malých plemen psů, méně pak u koček a ojediněle i u králíků a morčat. U králíků a morčat bývá někdy vestička přidělaná na vodítko a slouží k venčení zvířete, Tento způsob uchycení malého hlodavce však není vhodný, protože neočekávaný útěk zvířete může způsobit poškození jeho páteře a následnou smrt. Použití vestiček u malých hlodavců je velmi kritizované téma mezi chovateli.

Zlatáček

Příklad užití: *Jaké granule dáváte vašim zlatáčkům?*

Deminutivum prvního stupně od základového slova zlaták. Základové slovo vzniklo univerbizací označení rasy psa zlatý retrívr (viz zlaták, univerbizace). Slovo zlatáček tedy označuje rasu psa.

Žroutek

Příklad užití: *Náš malej žroutek* (jako komentář k fotce s morčetem)

Deminutivum prvního stupně od základového slova žrout. Jde o druhé deminutivum, které bylo odvozené od základového slova, které je vulgární (viz hajzlík). Pojmenovává morče, které má rádo jídlo.

Deminutiva jsou nejčastěji zastoupenou kategorií slov v sociolektu chovatelů dle excerptu. Z celkového počtu excerptovaných slov (100), deminutiva tvoří téměř jednu třetinu, 30 slov. Sémanticky nejčastěji pojmenovávají domácí mazlíčky, méně potřeby pro mazlíčky a aktivity a činnosti.

b) UNIVERBIZACE

Borderka

Příklad užití: *Borderky nechávám společně.*

Toto slovo vzniklo z ustáleného spojení, oficiálního názvu rasy psa, border kolie. Nově vzniklé slovo přejímá formu prvního základového slova, k němuž se přidružuje sufix -ka.

Chod'ák

Příklad užití: *Můj téměř devítiletý chod'ák začal dnes zničehonic kulhat.*

Toto slovo vzniklo univerbizací ustáleného slovního spojení, názvu rasy psa chodský pes.

Labík

Toto slovo se ve výzkumu objevilo bez kontextu, pouze jako komentář k fotce, na které je labradorský retrívr. Označuje rasu psa a vzniklo univerbizací slov labradorský retrívr.

Ovčák

Příklad užití: *Máte doma někdo ovčáka?*

Toto slovo označuje rasu psa, ovčáckého psa. Nově vzniklé slovo přejímá formu prvního slova a přidává se sufix -ák.

Veterina

Příklad užití: *Čekáme na veterině.*

Univerbizované slovo označující veterinární kliniku.

Zlat'ák

Příklad užití: *Ukažte fotky svých zlat'áků.*

Pojmenování rasy zlatý retrívra. Nové slovo přejímá formu prvního slova a přidává se sufix -ák.

Univerbizace jako proces tvoření nových slov se v chovatelském slangu projevuje pouze u tvoření nových pojmenování ras psů. Jedná se o další projev jazykové ekonomie, kdy je rychlejší použít jednoslovný název než dvou a více slovné pojmenování. Sémanticky se ve všech nalezených příkladech jedná o pojmenování domácího mazlíčka.

c) ZKRATKY

AUO

Příklad užití: *Auo se může rodit s jakoukoliv délkou ocasu.*

Kombinovaná zkratka pojmenovávající rasu psa australský ovčák. Z prvního slova jsou přijímány dvě hlásky (**a**ustralský) z druhého jen první písmeno (**o**včák). Jedná se o nelexikální iniciálovou zkratku, viz Hrbáček (1979, s 54). Označuje velmi aktivní plemeno psa, které se hodí na psí sporty a různé druhy práce. Je to pes podobný border kolii, liší se jen postavením uší a stavbou těla.

BARF

Příklad užití: *Začneme, co nevidět s BARFem.*

Iniciálová zkratka vzniklá z anglického slovního spojení bones and raw food (kosti a syrové maso). Označuje aktuální trend v krmení masožravých a všežravých zvířat (tedy psů a koček), kdy jsou zvířata krmena pouze syrovou stravou, kostmi, ovocem a zeleninou. Jedná se o zdravější, a hlavně ekonomičtější variantu ke krmení zvířat granulemi, které často bývají nekvalitní a drahé. Jedná se o velmi používané slovo, proto se již morfologicky přizpůsobilo českému jazykovému systému a skloňuje se jako *hrad* (*krmím barfem, máte knihu o barfu*). Česká varianta této zkratky neexistuje.

BC

Příklad užití: *Hledáme do naší velké rodiny s dětmi aktivního pejska, štěňátko bc.*

Iniciálová zkratka, kterou se označuje rasa psa border colie. Ve výzkumu se také vyskytla kombinovaná zkratka, viz boc.

BOC

Příklad užití: *Máme 4 psy, 3 BOC a 1 GR.*

Tato zkratka vznikla ze spojení slov **border colie**. Z prvního slova tedy dvojici hlásek (bo), z druhého pouze první písmeno (c). Označuje rasu psa a je projevem jazykové ekonomie v rámci internetové komunikace. Ke zkracování dochází z češtině neadaptované varianty (srovnejte *border colie* x *border kolie*).

Ve výzkumu se vyskytovala i v morfologicky adaptované variantě, kdy se skloňovala jako slovo ženského rodu vzoru žena (příklad užití: *jaký máte náhubek pro bocku?*).

CCHP

Příklad užití: *Mám 6 psů, BOC, CCHP, TT, bez problémů sami.*

Iniciálová zkratka označující rasu psa čínský chocholatý pes. Pisatel s největší pravděpodobností nepoužívá při komunikaci diakritiku (což je obvyklé hlavně při komunikaci přes mobilní telefon, kde je zadávání diakritiky obtížnější než na počítači), proto zde dochází k chybnému tvoření zkratky.

GR

Příklad užití: *Máme 4 psy, 3 BOC a 1 GR.*

Základovými slovy pro tvoření této zkratky je adjektivum *golden* a substantivum *retriever*. Jde tedy o tvoření z anglického základového slova. Označuje rasu psa, zlatého retrívra. Jedná se o iniciálovou zkratku.

CHS

Základovými slovy pro tvoření tohoto slova je adjektivum chovatelská a substantivum stanice. Jedná se o iniciálovou zkratku. Označuje místo, kde si chovatel může koupit čistokrevné zvíře, s průkazem původu (viz níže). Každý platný majitel CHS musí být registrovaný ve Svazu chovatelů.

PP

Tato zkratka označuje průkaz původu, to znamená dokument, který zaručuje, že zvíře (nejčastěji pes) je čistokrevné, jeho rodiče byli testováni na různé genetické choroby a nebyli příbuzní. Jedná se o dokument, který je v poslední době hojně podporován, a naopak koupě zvířat bez průkazu původu je společností chovatelů odsuzována a chovatelé se pokouší o osvětu v této oblasti, aby lidé nekupovali zvířata z tzv. množíren (místo, kdy chovateli jde jen o nejvyšší zisk, množí mezi sebou nemocná či příbuzná zvířata, samice mají mláďata několikrát ročně, mezi vrhy si neodpočinou).

TT

Příklad užití: *Mám 6 psů, BOC, CCHP, TT, bez problémů sami*

Iniciálová zkratka z názvu rasy psa tibetský teriér.

Zkratky byly v sociolektu chovatelů druhým nejproduktivnějším procesem tvoření nových slov. Nejčastěji sémanticky označují rasy psů, méně poté předměty denní potřeby (průkaz původu, PP). Jedná se o projev jazykové ekonomie, zrychlení internetové komunikace.

d) KOMPOZITA

Bobkopytlík

Příklad užití: *Pamlskovník kombinovaný se zásobníkem na bobkopytlíky.*

Pravá složenina složená ze dvou základových slov: bobek a pytlík. Spojovacím prostředkem je interfix -o-. Bobkopytlík označuje speciální sáček na psi výkaly, viz kakosáček.

Bobkostroj

Příklad užití: *Ničitel a bobkostroj Barry je puštěný jen pod dohledem.*

Pravá složenina označující metaforicky morče nebo králíka jako stroj na výkaly. Králíci a morčata mají totiž velmi rychlý metabolismus, a tak produkují velké množství *bobků*. Majitelé je tak někdy ironicky označují jako stroje na bobky čili *bobkostroje*. Jde tedy o složeninu dvou základových slov: bobek a stroj, spojených interfixem -o-.

Corgimíčkománie

Příklad užití: *Vím, že se tady často opakují s corgimíčkománií, ale když ona je tak šťastná a já s ní.*

Pravá složenina tří základových slov: corgi, míček a mánie. Slovo corgi označuje rasu psa. Toto slovo označuje psa rasy corgi, který miluje míčky.

Hnědoočko

Použito bez kontextu, pouze jako komentář k fotografii, na které sedí dva psi rasy border kolie s hnědýma očima.

Základovými slovy jsou adjektivum hnědý a substantivum očko, spojené interfixem -o-. V tomto významu označuje psa s hnědýma očima, v širším kontextu pak jakékoliv hnědooké zvíře.

Hrabíšek

Příklad užití: *Lakoušek hned vedle hrabišku.*

Toto slovo označuje druh peلهu (pelíšku), která slouží zvířatům na hrabání. Jedná se o složeninu slov hrabat a pelíšek.

Kakosáček

Příklad užití: *Seresto obal na kakosáčky.*

Tato pravá složenina vznikla spojením základového slova kakat a sáčky, interfixem je o-. Označuje speciální pytlíky, které pejskař nosí vždy u sebe, aby mohl sebrat výkal po svém mazlíčkovi. Seresto je firma, která mimo jiné vyrábí plastové obaly, do kterých chovatel sáčky schová a připne třeba na vodítko či opasek.

Kočkomil

Příklad užití: *Zdravím všechny kočkomily!*

Tato pravá složenina vznikla ze dvou základových slov: kočka a milovat. Označuje osobu, která má ráda kočky.

Králíčkomilec

Příklad užití: *Králíčkomilci, v úterý nás čeká kastrace.*

Pravá složenina ze základových slov králíček a milovat. Spojením těchto slov vzniká nové slovo králíčkomil, ke kterému se přidružuje sufix -ec.

Toto slovo označuje člověka, který miluje králíky, viz kočkomil, morčatomil.

Křečkomil

Příklad užití: *Držím palce, ať najdete křečkomila.*

Tato pravá složenina vznikla spojením dvou základových slov: křeček a milovat. Označuje osobu, která má ráda křečky, viz kočkomil, morčatomil, králíčkomilec.

Modroočko

Příklad užití: *Moje láska modroočko.*

Pravá složenina ze základového slova modré a očko. Základová slova jsou spojena interfixem -o-. V tomto případě označuje fenu border kolie, která má jedno ko modré a druhé hnědé. Ve všeobecném významu však může označovat jakékoliv zvíře, které má modré oči.

Morčatomil

Příklad užití: *Vážení morčatomilové, dne 21.12 vezeme morčátka do Rosic u Brna (...)*

Pravá složenina ze základového slova morče a milovat. Označuje člověka, který miluje morčata, viz kočkomil.

Morčochováč

Toto slovo se vyskytlo bez kontextu, označuje jednu Facebookovou stránku, která se zabývá chovatelstvím morčat a sdružuje chovatele.

Jedná se o kompozici základových slov morče a chovat. Zároveň se k slovu připojuje sufix -áč (nositel vlastností, jiná varianta koncovky než typický -tel). Jedná se o projev velké jazykové kreativity. Mluvčí vytváří novou kompozici a zároveň vybírá jinou koncovku než tu, která je obvyklá.

Morčopanelák

Příklad užití: *Celý den gruntuju morčopanelák.*

Toto slovo označuje bydlení pro morčata, velkou skříň předělanou na králíkárnu, která má několik pater. Zde nacházíme paralelu mezi tímto typem bydlení a panelovým domem (několik pater a bytů).

Tato pravá složenina tedy vznikla spojením slov morče a panelák, spojovacím prostředkem -o-.

Myšilovka

Toto slovo se ve výzkumu vyskytlo bez kontextu, pouze jako komentář k fotce, na které byla fena psa střední velikosti.

Pravá složenina základových slov myš a lovit spojených interfixem -i-. Označuje zvíře (v tomto případě fenu), které rádo chytá myši. Mluvní používá k přechýlení koncovka -ka. Takto tvořené femininum je ale nesystémové, ženská podoba slova lovec je v češtině lovkyně.

Prasopes

Příklad užití: *To je chovný prasopes.*

Složenina dvou názvů zvířat: prase a pes. Označuje zvíře, které je biologicky pes, ale má nějakou vlastnost prasete (v tomto případě chování, může označovat i vzhled, například plemena s krátkým čumákem bývají někdy nazývaná prasátka).

Pšíšerka

Příklad užití: *Naše pšíšerky vypadají jako psi.*

Nové slovo vzniklé kompozicí slov pes a pšíšerka. Označuje psa, který je pšíšera, v tomto konkrétním případě štěňátko, které ještě nevypadá jako pes.

Pšížíšek

Příklad užití: *Chesínek a Vesper již napsali svá vánoční přáníčka na Pšížíška.*

Pravá složenina utvořená ze slov pes a Ježíšek. Označuje Ježíška, kterému píše dopisy psi.

Retrievermánie

Příklad užití: *Znáte retrievermáníi? Dnes mě probudil pocit, že Buddy bude nutně potřebovat sourozence*

Nepravá složenina, kdy je možné beze změny rekonstruovat dvě základová slova: retriever, mánie. Slovo retriever je anglicismus a je ortoepicky neadaptován češtině. V češtině existuje adaptovaná varianta, retrívr.

Toto slovo označuje posedlost majitelé svými psy, zlatými retrívry, kdy má majitel touhu kupovat si další psy.

Senobus

Toto slovo se vyskytlo bez kontextu, pouze jako komentář k fotce, na které je dřevěný autobus, který slouží zároveň jako držák sena.

Jedná se o nevlastní složeninu, kdy je možné beze změny rekonstruovat základová slova: seno a bus.

Tulipytlík

Příklad užití: *Jak dostáváte piliny z tuliptlíků?*

Pravá složenina vzniklá kompozicí základového slova tulící a pytlík pomocí interfixu -i-. Označuje speciální pelíšek pro malá zvířata, obzvláště morče, který má tvar pytlíků a je tvořen měkkým materiálem. Je to tedy jakýsi tunel pouze s jedním vchodem, kam se zvíře může schovat a zahřát se či se k tunelu přitulit. Proto se mezi chovateli vžil název tulipytlík.

Ušoplesk

Příklad užití: *Dnešní nákupy pro ušopleska za 250 korun* (jako komentář k fotografii nákupu ve zverimexu pro králíka)

Pravá složenina vzniklá ze dvou základových slov: uši a pleskat, spojených interfixem -o-. V tomto příkladě využití se jedná o metaforické označení králíka, jakožto zvířete s velkýma ušima, kterými při určité činnosti (například při běhu či mytí) „pleská“. Mluví zde projevuje jazykovou kreativitu, kdy místo slova králík využívá tohoto neologismu.

Volnoběh

Příklad užití: *Kabely jsou samozřejmostí, ale myslím, zda jste jejich volnoběh řešili nějak více?*

Pravá složenina označující způsob chování zvířat, kdy zvířata nemají svou klec, ale žijí volně po bytě. Jedná se o kompozici dvou základových slov: volný a výběh. Spojovacím prostředkem je interfix -o-

Yorkvava

Příklad užití: *Prý jsem mix yorkšíra a čivavy, takže yorkvava* (jako komentář k fotce, na které se nachází nečistokrevný pes)

Kompozice dvou názvů psích ras, čivavy a yorkšíra. Jedná se o projev jazykové kreativity mluvčího.

Zajdomil

Příklad užití: *Ahoj všem zajdomilům.*

Kompozice ze základových slov zajda (tímto slovem se označují králíci, i když slovo primárně odkazuje k zajíci) a milovat. Jedná se o jinou variantu slova kočkomil (viz kočkomil). Označuje člověka, který má rád králíky.

Skládání je velmi produktivní způsob tvoření nových slov v chovatelském slangu. Jedná se o projev jazykové kreativity, kdy se mluvčí snaží ozvláštnit svůj písemný projev s členy své zájmové skupiny.

e) NÁZVY NOSITELŮ VLASTNOSTÍ

Masňák

Příklad užití: *Máte taky někdo doma králíka masňáka?*

Slovem masňák se mezi chovateli králíků označuje zvíře, které bylo původně určené na maso, velkého králíka, jako kontrast k zakrslému králíkovi. Většina chovatelů králíků bojuje proti užívání králíku jako zdroje masa, zachraňuje tato zvířata a bere si je domů jako mazlíčky.

Nádherňák

Příklad užití: *Jouda je nádherňák.*

Pojmenovává nositele vlastnosti, v tomto případě nádherné zvíře. Vzniklo od základového slova – adjektiva úžasný pomocí sufixu -ák.

Naháč

Příklad užití: *Chovná stanice Naháči z džungle.*

Vlastností, kterou toto zvíře má je jeho nahost, odvozeno od spojení nahé morče. Tvořeno typickým sufixem -áč.

Označuje morče bez srsti, takzvané skinny morče. Je to relativně nové plemeno morčete, vhodné pro alergiky díky absenci srsti.

Plesnivka

Příklad užití: *Plesnivky jsou top.*

Pojmenování nositele vlastnosti, touto vlastností je zbarvení, které se mezi chovateli říká plíseň (tzv. merle). Jedná se o šedo-černé zbarvení psa, které v některých případech opravdu evokuje plíseň. Plesnivost je tedy metaforickou vlastností tohoto zvíře. Merle zbarvení je typické například pro border kolie či australské ovčáky.

Toto slovo vzniklo od adjektiva plesnivý pomocí typického sufixu pro ženský rod -ka.

Skinník

Příklad užití: *Do azylu přijali dva skinníky.*

Vzniklo na základě pojmenování vlastnosti zvířete, z adjektiva skinny (nahé). Jedná se tedy o anglicismus vyjadřující totéž, co výraz naháč, tedy o morče bez srsti, nahé morče. Je to relativně nové plemeno morčete, vhodné pro alergiky díky absenci srsti.

Význam: druh morčete, bez srsti, tzv. skinny morče.

Úžasňák

Příklad užití: *Je to náš pan mazlivý úžasňák.*

Pojmenovává vlastnost, úžasnost. Označuje úžasného králíka (v jiném kontextu i například úžasný člověk).

f) NÁZVY PŘECHÝLENÉ

Buřtice

Příklad užití: *Buřtice a nová hračka* (jako komentář k fotografii, kde se nachází fenka a její nová plyšová hračka)

Přechýlené ženské pojmenování od základového slova buřt. Označení buřtice je zde provedeno na základě vnější podobnosti, kdy pes na obrázku je tlustý. Slovo buřt se používá i pro hrubé označení tlustých lidí.

Činčilák

Příklad užití: *Už se ozvala slečna, co už se ujala jednoho nechtěného činčiláka*

Utvoření tohoto slova je motivovanou potřebou rozlišovat pohlaví u činčil. Základové slovo činčila je rodu ženského a v češtině chybí ekvivalent pro pojmenování samce činčily (srovnejte pes – fena). Koncovka -ák je typickým prostředkem tohoto tvoření mužských ekvivalentů názvů zvířat (viz *morčák*).

Kočkařka

Příklad užití: *Zdravím všechny kočkaře a kočkařky.*

Slovem kočkařka se označuje chovatelka koček. Jedná se o přechýlené pojmenování od základového slova kočkař.

Morčák

Zajímavým jazykovým jevem je snaha mluvčí vytvořit názvy zvířat, která by explicitně vyjadřovala jejich pohlaví. Příkladem je dvojice slov *morčák* a *morčice*. Obě slova jsou utvořena od základového slova morče (neutrum). Dochází tak k rozlišení pohlaví, což je občas při komunikaci s ostatními chovateli klíčové. Na morčecích stránkách je totiž aktuální trend morčata nemnožit, protože nechtěných zvířat je mnoho a pokud má někdo pár, může být kritizován. Mluvčí tak potřebují explicitně vyjádřit, že mají doma dvě samice (morčice) nebo dva samce (morčáky) a vyhnout se kritice.

Významem tohoto slova je samec morčete.

Morčanda

Příklad užití: *Moje morčandy z něj též nejsou nadšené.*

Sufixem -anda se zabývá Dokulil (*Tvoření slov v češtině 2*, s. 746) kde stanovuje následující významu tohoto sufixu: jména konatelská, jména zhrubělá a jména přechýlená a jména mláďat. V tomto případě jde o přechýlení, respektive o vytvoření ženského ekvivalentu k neutru morče. Tento proces (tedy vytvořit slova, z kterých by bylo explicitně poznat pohlaví zvířete) je mezi chovateli častý, viz další slova.

Označuje samici morčete.

Morčice

Příklad užití: *Poradíte nějakou mňamku pro morčice?*

Viz výše. Analogicky utvořeno podle jiných názvů označující samice zvířat (holubice, králice).

Ušanda

Význam užití je zde bez kontextu, toto slovo bylo užito jako jednoslovný komentář k fotce, na které se nachází králík. Slovo ušanda je přechýlenou podobou slova ušák a označuje metaforicky králíci (viz morčanda).

Přechylování, respektive tvoření názvů, které explicitně vyjadřují, jestli jde o samce nebo samici, je mezi chovateli velmi produktivní způsob tvoření slov. Motivace tohoto tvoření je snaha zdůraznit, jaké pohlaví zvířete mají, protože pokud to není explicitně řečeno, může docházet ke kritice ostatních členů skupiny, v krajních případech i k opuštění komunity, respektive dané Facebookové skupiny. Příkladem takového problému je situace, kdy má chovatel nekastrovaného samce a samici králíka. V útulcích je velké množství opuštěných zvířat, a proto není množení vhodné. Chovatel, který zveřejní fotografii dvou králíků, může být tázan a následně kritizován za zbytečné množení zvířat. Proto někteří cítí potřebu zdůraznit, že jejich zvířata nejsou pár, ale například dva samci (morčáci, králíci) nebo samice (morčice, králice, králičice).

g) POJMENOVÁNÍ MLÁDAT

Beranče

Příklad užití: *Pohodička třítydenních berančat* (jako komentář k fotografii, kde leží mláděťka králíka se samicí)

Toto slovo řadíme do názvů mláďat. Základovým slovem je slovo beran, které však zde neoznačuje zástupce skotu, ale druh králíka, který má uši dolů (tento druh je nazýván beránek na základě vnější podobnosti, jeho uši mohou připomínat beraní rohy).

Jedná se o tvoření na základě analogie (srovnejte pták – ptáče). Tvoření nového názvu mláďat se v excerptu objevilo ještě v případě slova Bělobče (viz níže).

Bělobče

Příklad užití: *Bělobčata mají krásné rubínové oči.*

Název mláděte odvozený od vlastního jména (Běloba). Už samotné základové slovo je velmi zajímavé: Běloba je čistě bílá králice, k jejímu pojmenování dochází na základě vnější podobnosti. Její mláďata jsou poté na základě analogie (viz beranče) nazývaná Bělobčata.

Odstavče

Příklad užití: *Sháním samičku odstavče.*

Velmi zvláštní pojmenování mláděte, které označuje zvíře ihned po odstavu (když přestane být kojeno matkou). K pojmenování mláděte odkazuje sémanticky a použitím koncovky. Avšak základové slovo odstav neoznačuje matku a jedná se proto o chybně utvořené slovo.

h) NÁZVY KONATELSKÉ

Borderkář

Příklad užití: *Zdravím všechny borderkáře!*

Toto oslavo označuje chovatele, který se zabývá chodem border kolii (tzv. borderek, viz heslo borderka). Koncovka -ář vyjadřuje název konatelský, kdy se pojmenováváný subjekt (chovatel) zabývá tím, co je základem slova (border koliemi).

Kočkař

Příklad užití: *Zdravím všechny kočkaře a kočkařky.*

Toto slovo patří do kategorie názvů konatelských a označuje chovatele koček.

Králíkář

Příklad užití: *Zdravím všechny králíkáře!*

Substantivum označující název konatelský, pro účel výzkumu pojmenovaný jako chovatelský. Označuje člověka, který chová králíky.

i) AUGMENTATIVA

Morčoun

Příklad užití: *Slavíte s mourčouny jejich narozeniny?*

Slovo zveličelé utvořené sufixem -oun ze základového slova morče. Použití tohoto slova je zajímavé, protože augmentativa mají často hanlivý význam, mluvčí však toto většinou nevyjadřují anebo to používají s nadsázkou (velké, tlusté morče je *morčoun*).

Psisko

Toto slovo se ve výzkumu vyskytlo bez kontextu, pouze jako komentář k fotografii.

Augmentativum označující velkého psa, nebo slovo s expresivním (negativním významem).

j) OSTATNÍ

Do této kategorie jsou zařazena substantiva, která neodpovídají žádné výše zmíněné skupině.

Agility

Příklad užití: *Mistrovství světa border kolii v agility.*

Anglicismus, který označuje sport pro psy podobný koňskému parkuru. Při této aktivitě pes překonává překážky. Většinou běhá se svým pánčkem, který však překážky nepřekonává, ale pouze naznačuje psovi, co má dělat.

Jedná se o ortoepicky a morfologicky neadaptovanou variantu. Ve výpovědích se projevuje jako nesklonné jméno.

Bobkoviště

Příklad užití: *Kluci mají nověj krmelec s integrovaným bobkovištěm.*

Tímto slovem je označováno místo, na které chodí zvířata na toaletu. Koncovka -iště označuje místo určené k činnosti (bobkoviště slouží k vykonání potřeby zvířat) či místo, kde se nachází věc ze základového slova (pískoviště je místo, kde se nachází písek).

Corgík

Příklad užití: *Corgíci jsou stejně nejroztomilejší štěňátka.*

Proces vzniku tohoto slova je možné označit jako integraci přejatých slov do jazykového systému. Slova, která by svým zakončením mohla mluvčím dělat potíže, získá typicky českou koncovku (-ík) a je přiřazena k mužskému rodu (taxi – taxík, pony – poník).

Toto slovo označuje rasu psa corgi.

Koupeniny

Aktualizovaná varianta slova narozeniny. Používá se u mazlíčků, které majitel koupil ve zverimexu, a proto neví, kdy se zvíře narodilo. Oslavuje se proto den, kdy bylo zvířátko koupeno, nikoliv kdy se narodilo. Další varianta tohoto slova je přineseniny, viz níže.

Morčatárna

Příklad užití: *Naše nová morčatárna.*

Slovo tvořeno jako analogie ke slovu králíkárna/slepičárna. Tato koncovka označuje místo, kde bydlí zvířata, morčatárna je tedy skříň, kterou obývají morčata. Jedná se o velice oblíbený způsob chování morčat v interiéru. Moderní morčatárny se vyrábí předěláním skříní a knihoven, jedná se o prostornější bydlení, než nabízí klece.

Nalezeniny

Příklad užití: *Montíšek má nalezeniny, my máme přání jediný.*

Aktualizovaná varianta slova narozeniny. Tento výraz je alternativou k výrazu koupenniny a přineseniny, používá se ale u zvířat, které byly nalezené venku, nikoliv koupené (viz koupenniny, přineseniny).

Pamlskovník

Příklad užití: *Pamlskovník kombinovaný se zásobníkem na bobkopytlíky.*

Toto slovo označuje speciální taštičku na pamlsky. Tuto taštičku je možné připnout například na vodítko či opasek a mít tak při cvičení psů pamlsky rychle k dispozici.

Koncovkou -ovník se v češtině tvoří slova, pro která navrhujeme název nositel vlastností (nemusí se jednat pouze o osoby, ale i rostliny a věci). Nová slova utvořená touto koncovkou mají různý specifický vztah k základovému slovu, například je produkují (banánovník produkuje banány, mincovník vyrábí mince), jsou z nich tvořeni (medovník je tvořen z medu) nebo je obsahuje (pamlskovník obsahuje pamlsky, slouží k jejich uložení).

Přineseniny

Aktualizovaná varianta slova narozeniny. Používá se u domácích mazlíčků, které jsou z útulku, nebo ze zverimexu a majitel neví, kdy přesně se zvířátko narodilo. Toto zvíře neslaví narozeniny, ale přineseniny, tedy den, kdy bylo přineseno domů.

SÉMANTIKA EXCERPOVANÝCH SUBSTANTIV

Sémanticky (významově) jsme pro rozdělení stanovili tyto kategorie:

- a) Pojmenování domácích mazlíčků: touto kategorií chovatelé označují svoje domácí mazlíčky. Nejčastěji používají deminutiva, poté neologismy. Příkladem pojmenování této kategorie je: *morčák, králinda, zlaták, borderka* aj. Tato kategorie je v excerpovaných slovech zastoupena nejčastěji.
- b) Pojmenování chovatelů: slovy této kategorie označují chovatelé sami sebe (vyjadřují tak příslušnost k zájmové skupině) nebo tak označují jiného chovatele. Příkladem je: *kočkařka, pejskař, kočkomil, chovatel*.
- c) Předměty denní potřeby: předměty denní potřeby jsou subjekty, které chovatelé denně používají pro své mazlíčky nebo pro společné aktivity. Jako příklad uveďme: *tulipytlík* (speciální pelech pro morčata). Tato kategorie byla zaznamenána nejméně.
- d) Aktivity a události: tuto kategorii tvoří pojmenování činností, které chovatelé konají se svým domácími zvířaty. Dále označují společenské události, které chovatelé sdílejí se zvířaty. Příkladem jsou: *přineseniny, koupenniny* (ekvivalent k narozeninám u zvířat, u kterých nevíme přesné datum narození), *agility*.

1.4.2 ADJEKTIVA

Animal liberation – friendly (domácnost)

Do češtiny neadaptovaný anglicismus. U tohoto lexému je zajímavé, že se mezi chovateli nesešel s velkým pochopením a autorka byla nucená do komentářů uvést i českou alternativu, tedy *domácnost přátelská ke zvířatům, kde mohou žít volně, nikoliv v kleci*.

Kočičí

Příklad užití: *Nemusí do domova spolu, ale kočičího kamaráda by uvítali.*

Adjektivum pojmenovávající zvíře tvořený konverzí k měkkému typu.

Kouzelňoučká

Příklad užití: *To je moje kouzelňoučká a krásňoučká borderka.*

Adjektivum odvozené od základového slova kouzelný pomocí sufixu -oučký. Tento sufix je nese expresivní příznak a významově jej lze připodobnit k procesu tvoření deminutiv. Toto adjektivum expresivně označuje border kolii, které je podle majitele kouzelná.

Krásňoučká

Příklad užití: *To je moje kouzelňoučká a krásňoučká borderka*

Adjektivum odvozené od základového slova krásný pomocí sufixu -oučký (viz výše).

Psůmvzdrná (sedačka)

Příklad užití: *Jaká sedačka do obýváku se vám osvědčila jako nejvíc psůmvzdrná?*

Adjektivní složenina ze dvou základových slov: pes a vzdorný. Adjektivum vzdorný vzniklo od slovesa vzdorovat jako přídavné jméno dějové. Označuje věc (pohovku), kterou pes nezničí.

1.4.3 VERBA

Bobkovat

Příklad užití: *Přestal bobkovat po bytě.*

Jedná se o odvozené sloveso od substantiva bobek a vyjadřuje „dělat to, co vyjadřuje základové slovo“, čili dělat bobky. Jedná se o hojně užívané sloveso u morčat a králíků, protože obě tato zvířata mají velmi rychlý metabolismus a produkují velké množství exkrementů. Mimo to jsou králíci schopni se naučit na toaletu, postupy, jak toho dosáhnout se velmi hojně diskutují na sociálních sítích.

Hopkat

Příklad užití: *Necháváte své králíčky hopkat na volno nebo je máte v kleci?*

Sloveso odvozené od citoslovce *hop* kmenotvornou příponou *-ka-*. Označuje expresivně sloveso skákat.

Nabobkovat

Příklad užití: *COOOO, TADY ŽE NĚKDO NABOBKOVAL?*

Sloveso *nabobkovat* (viz *bobkovat*) bylo utvořeno pomocí prefixu *na-*, který nese význam „umístit dovnitř“. Vyjadřuje činnosti, kdy zvíře bobkuje do něčeho (většinou do toalety, ale bohužel i do boty či na pohovku).

Obradičkovávat

Příklad užití: *Jak si všechno krásně obradičkovává!*

Opakovací sloveso od základového slova *obradičkovat*. Základové slovo *obradičkovat* vzniklo od substantiva *brada* a vyjadřuje „užívat jako nástroj to, co je v základovém slově“. Označuje způsob značkování teritoria králíky, kdy se zvíře bradou dotýká věcí.

Pošmáknout si

Příklad užití: *Morčáci si dnes pošmákli na melounu.*

Sloveso mající význam „pochutnat si“. Jedná se o expresivní vyjádření. Utvořeno od základového slova *šmakovat* pomocí prefixu *po-*.

Pubertit

Příklad užití: *Náš králik začíná pubertit, pomůže kastrace?*

Sloveso, který aktualizovaně označuje „být v pubertě“. Jedná se o sloveso odvozené od základového slovesa *puberta* a má význam „dělat to, co vyjadřuje základové slovo“.

1.4.4 FRAZÉMY A VÍCESLOVNÁ POJMENOVÁNÍ

a) Aktualizovaná víceslovná pojmenování

Další typickým procesem obohacování slovní zásoby pro zájmovou skupinu chovatelů je převedení ustálených slovních spojení do světa domácích mazlíčků. Mluvní projevy jazykovou kreativitu, aktualizují obsah všeobecně známých vět, přičemž význam zůstává zachován.

Bobek na to

Příklad užití: *Vždy tu budu pro tebe, bobek na to.*

Tato fráze, respektive její všeobecně známá varianta (ruku na to) se v různých obměnách vyskytovala ve výzkumu třikrát (*Bobek na to, Packu na to, Tlapku na to*). Význam (Přísahám, slibuji) zůstává zachován, mění se však forma, kterou mluvčí přizpůsobuje zájmové skupině. Jedná se o aktualizovaný frazém „ruku na to“, přizpůsobený komunikační situaci.

Význam: Přísahám, slibuji, ruku na to.

Dělat popcorn

Příklad užití: *Prvně jsem myslela, že dělá pouze popcorn, ale přijde mi to odlišné.*

Tato metafora pojmenovává pohyb, který dělají morčata a králíci, pokud mají říji nebo velmi dobrou náladu. Jedná se o pohyb, kdy zvířata nekontrolovatelně poskakují a vyskakují. Kopíruje to pohyb při opékání kukuřice a tvorbě popcornu, který též při pečení vyskakuje. Jde tedy o přenesené pojmenování na základě podobnosti – pohybu.

Význam: nekontrolovatelně poskakovat a vyskakovat.

Krásnou, činčilovu noc

Jedná se o aktualizované slovní spojení krásnou, dobrou noc. Mluvčí tuto frázi aktualizuje a zasazuje ji do chovatelského světa. Je to projevem jazykové kreativity a vztahu ke zvířatům.

Význam: krásnou, dobrou noc.

Packu na to

Viz bobek na to.

Příklad užití: *Korona nás nezastaví, hopeme dál. Packu na to.*

Tlapku na to

Viz bobek na to.

Udělal placku

Příklad užití: *Lexí udělá alespoň placku na fotku.*

Metaforické označení typické polohy morčete/králíka, kdy si zvíře lehne tak, že vypadá jako placka, natáhne tlapy a stáhne uši. Jedná se o projev jazykové kreativity, mluvčí nechce použít obvyklé sloveso lehnout si/rozplácnout se, tak použije toto neobvyklé pojmenování.

1.4.1 CHOVATELSKÝ PLURÁL

Pojem chovatelský plurál zavádí tato práce pro své výzkumné účely. Jedná se o kategorii podobnou mateřskému plurálu, v tomto případě se ale nejedná o matky, ale o chovatele, kteří použitím plurálu v singulárním významu vyjadřují expresivitu k subjektu (zvířeti). Více o chovatelském plurálu viz strana 17.

Baštíme seno

Tato věta se ve výzkumu vyskytla bez kontextu, pouze jako komentář k fotce, kde králík jí seno z jesliček. Pro chovatele je toto důležitý moment, protože pro králíky je seno životně důležité, ale často ho nechtějí dobrovolně jíst, což způsobuje přerůstání zubů a v horších případech i smrt. Proto se chovatel v tomto kontextu vyjadřuje emocionálně a má potřebu tento důležitý okamžik sdílet s ostatními členy komunity. Z kontextu tedy plyne, že zde majitel nemluví o sobě a svém králíkovi, ale pouze o králíkovi, ale použije expresivní chovatelský plurál.

Byli jsme na kastraci

Příklad užití: *Tak jsme dnes byli na kastraci.*

Mluvčí zde používá plurál, i kdy na kastraci byl pouze jeho králíček. Chovatelský plurál je projevem emocionality. Zajímavé je, že chovatelé tak nejčastěji mluví na veterinární klinice, kde se oni i jejich zvířátka cítí ve stresu.

Čeká nás kastrace

Příklad užití: *V úterý nás čeká kastrace.*

Chovatel v této situaci mluví o králíkovi, ale používá plurál. Kastrace je poměrně emotivní záležitost pro majitele králíků a morčat, je to relativně riziková operace (pokud ji neprovádí opravdový specialista na malá zvířata).

Ještě spinkáme po narkóze

Příklad užití: *Ještě spinkáme po narkóze, jak dlouho ještě může spinkat?*

Použití chovatelského plurálu v singulárním významu. Mluvčí mluví pouze o svém králíkovi.

Ráno jsme měli průjem

Příklad užití: *Ráno jsme měli průjem, nevíte, z čeho by to mohlo být?*

Další emocionální situace pro chovatele – průjem u malého zvířete je smrtelně nebezpečný, většinou se musí řešit na veterinární klinice a úmrtí zvířete nastává již do 24 hodin. I zde je užití chovatelského plurálu spojené s vysokou emocionalitou a expresivitou.

Použití chovatelského plurálu bylo v excerpce omezeno jen na prostředí veterinární kliniky, případně se týkalo nemocí zvířat. Tento jazykový prostředek je spojen s velmi emocionálními okamžiky života jejich mazlíčků.

Tato kapitola podrobně seznámila se slovníkem typickým pro chovatelskou zájmovou skupinu na sociálních sítích. Přinesla přehled jednotlivých lexémů včetně jejich lexikálního a sémantického rozboru. Představili jsme lexikální prostředky, které chovatelé nejčastěji užívají při komunikaci s ostatními členy zájmové skupiny.

2. PŘIJATELNOST SPECIFICKÝCH PROSTŘEDKŮ

Druhá část praktické části vychází z předešlého rozboru slovníku chovatelů na sociálních sítích. Cílem této části je potvrdit či vyvrátit hypotézu, že slova typická pro jednu zájmovou skupinu (v tomto případě chovatelé) bude vně tuto zájmovou skupinu hodnocena negativně či nepřijatelně. Na základě poznatků v teoretické části je předpokládáno, že tato hypotéza bude potvrzena.

2.1. METODIKA

Tato část praktické části se testuje pomocí anonymního dotazníku. Dotazník obsahuje 25 lexémů vybraných z první části výzkumu. Tento počet byl stanoven jako dostatečný pro reprezentativnost výsledků, zároveň přijatelný pro respondenty. Bylo uvažováno i testovat všechna slova, vzhledem k časové náročnosti bylo zvoleno vybrat část slov. Tyto lexémy byly vybrány metodou náhodného výběru, tedy byla stejná pravděpodobnost pro vybrání každého slova (viz Milroyová, Gordon, 2012).

Náhodný výběr byl prováděn z abecedního seznamu lexémů pomocí generátorů náhodných čísel. Byla zvažována i metoda výběru nejzajímavějších lexémů, od které však bylo upuštěno kvůli vysoké míře subjektivity, respektive to, co bych hodnotila já jako nejzajímavější, mohlo by být pro jiného respondenta všední. Náhodný výběr tedy vylučuje subjektivnost. *„Základním principem náhodného výběru je, že každý z výběrového rámce má stejnou šanci být vybrán.“¹⁵*

Dotazník (viz příloha) se skládá ze dvou částí: hlavička s osobními informacemi relevantními pro výzkum (věk, pohlaví, vzdělání, příslušnost k chovatelské zájmové skupině, příslušnost k jiné zájmové skupině, například rybáři, počítačová technici atd.) a ze samotného seznamu lexémů. Respondenti hodnotí přijatelnost a znalost daných lexémů. Přijatelnost hodnotí tak, jak by reagovali, kdyby dané slovo použil rodilý mluvčí češtiny při běžném rozhovoru (například v práci nebo ve škole). Druhá otázka pak testuje znalost slov, respektive jejich užívání.

Dotazník byl distribuován elektronickou formou vně i uvnitř zájmovou chovatelskou skupinu. Pro vytvoření dotazníku byla využita platforma Google dokumentů, která umožňuje průběžnou kontrolu sběru dat a základní analýzu. Tato platforma také umožňuje

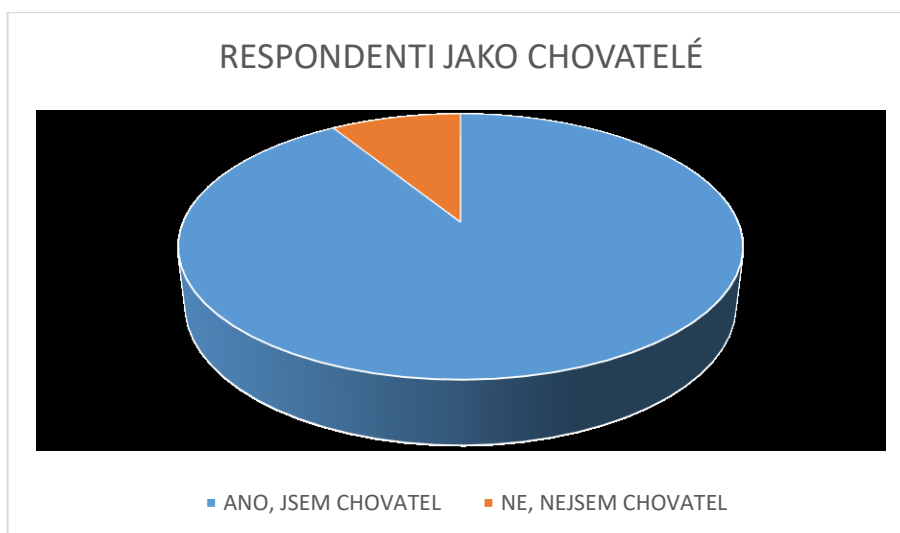
¹⁵ Gordon., M., Milroyová, L. (překlad: Překlad: Chromý, J): *Sociolinguvistika: metody a interpretace*. Praha: Karolinum, 2012, s. 37.

vygenerování odkazu na dotazník, který je dobře šířitelný mezi uživatele internetu. To umožňuje velký počet respondentů. Dotazník byl zveřejněn na internetu 14 dnů, během kterých se sešlo 438 odpovědí, což považujeme za poměrně velký vzorek, odhadovaný počet respondentů byl kolem 200 lidí.

Pro získání dat uvnitř chovatelské skupiny byl dotazník nasdílen do stejných Facebookových a internetových stránek, kde probíhala exerce dat (viz příloha 1). Pro oslovení jiných zájmových skupin byl dotazník distribuován na jiná zájmová fóra: maminky (www.emimino.cz, www.babyweb.cz), rybáři (www.chytej.cz) a na sociální síť (Facebook, Instagram, Twitter) s výzvou k vyplnění.

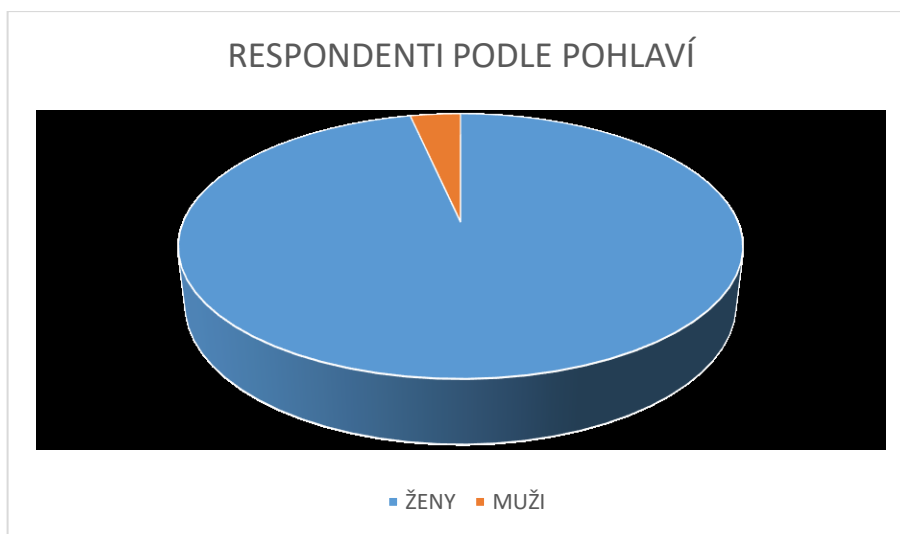
2.2 ANALÝZA DAT

Prvním zajímavým poznatkem z výzkumu je, že 91 % lidí samo sebe označilo jako chovatele. Toto číslo je překvapivé, protože podle poslední výzkumu Focus Agency ¹⁶ v roce 2017 vlastní domácího mazlíčka pouhých 58 % lidí. Tento velký rozpor mezi těmito čísly je možné vysvětlit větším zájmem chovatelů o tento dotazník, protože se jich týká osobně. Lidé mimo chovatelskou zájmovou skupinu neměli takovou motivaci jej vyplnit, i když byl distribuován ve stejné míře na chovatelské a nechovatelské stránky, stejně tak mezi studenty středních škol.

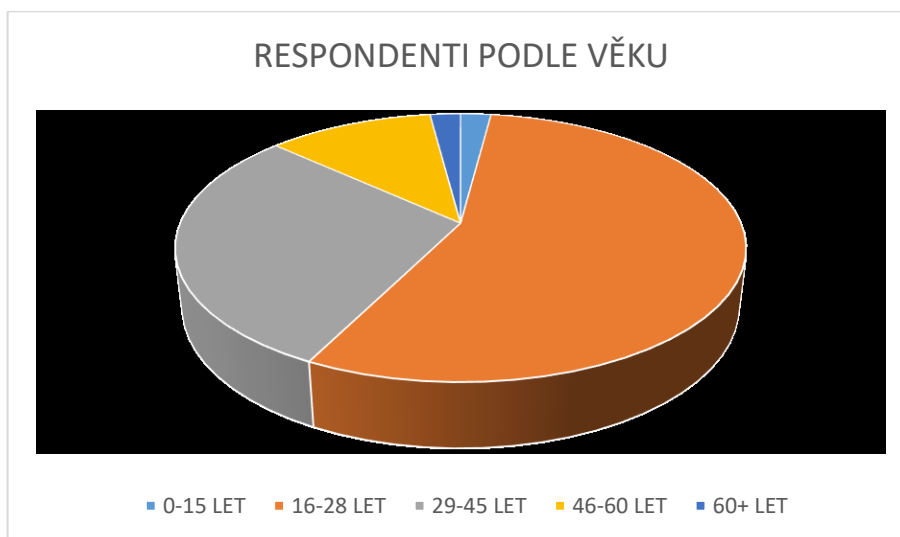

¹⁶ Viz: <https://www.focus-agency.cz/z-nasich-vyzkumu/podil-domacich-mazlicku-v-ceskych-domacnostech-mirne-roste>

Dalším překvapivým výsledkem bylo genderové rozdělení respondentů: 97 % vyplněných dotazníků bylo od žen. Z tohoto výsledku můžeme vyvozovat, že větší část chovatelů jsou ženy. Dalším možným vysvětlením je, že ženy jsou ochotnější vyplňovat dotazníky.

Věkové rozložení respondentů bylo následující: 0-15 let (2,1 %), 16-28 let (55,4 %), 29-45let (29,3 %), 46-60 (11,2 %) a 60+ (2,1 %). Nejčastějšími respondenty byli tedy lidé od 6 do 45 let (téměř 85 % všech respondentů). Typickým respondentem tohoto dotazníku je žena ve věku 16 až 45 let.

Pro potvrzení či vyvrácení výzkumné otázky, zda respondenti, kteří nejsou členem zájmové skupiny chovatelů, hodnotí typická slangová slova jako méně přijatelná, budeme porovnávat hodnocení jednotlivých zkoumaných lexémů s chovatelskou skupinou. Tímto potvrdíme/vyvrátíme přijatelnost slangu jedné zájmové skupiny mimo hranice této skupiny. Následuje porovnání jednotlivých lexémů z dotazníku:

2.2.1 LABÍK

Toto slovo bylo v referenční chovatelské skupině hodnoceno takto: neutrální (165 respondentů, 40 %), zcela přijatelné (89 respondentů, 22 %), spíše nepřijatelné (67 respondentů, 16 %), spíše přijatelné (56 respondentů, 14 %) a zcela nepřijatelné (32 respondentů, 8 %).

Respondenti mimo zájmovou skupinu toto slovo hodnotili: neutrální (51 %, 20 respondentů), spíše nepřijatelné (28 %, 11 respondentů), zcela nepřijatelné (10 %, 4 respondenti), spíše přijatelné (5 %, 2 respondenti) a zcela přijatelné (5 %, 2 respondenti).

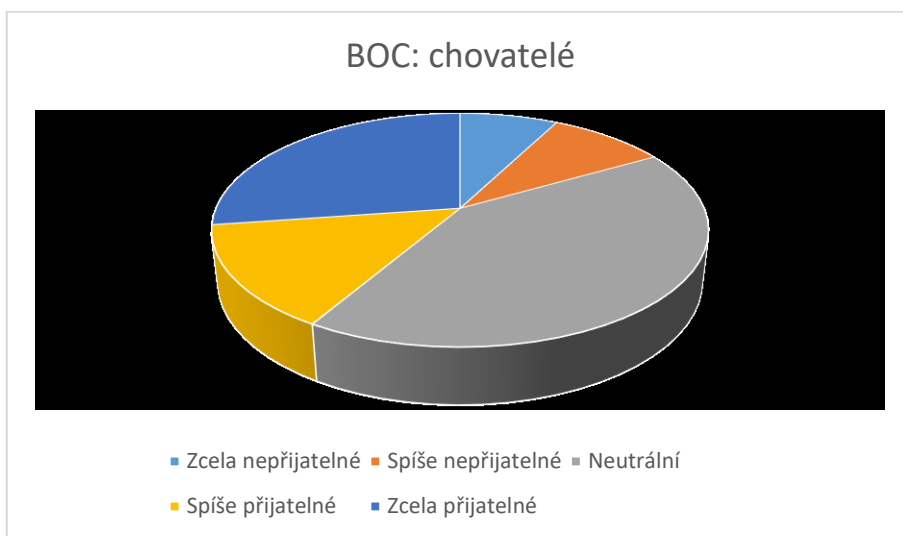

Slovo *labík* tedy hodnotí 38 % nechovatelů jako spíše nebo zcela nepřijatelné, oproti 24 % u chovatelů. Dále i míra neutrálnosti je větší u nechovatelů (51 % nechovatelé, 40 % chovatelé). Přijatelné nebo spíše přijatelné je hodnoceno pouze 10 % nechovatelů, přičemž u chovatelů jej označilo jako přijatelné nebo spíše přijatelné 36 % respondentů. Hodnocení

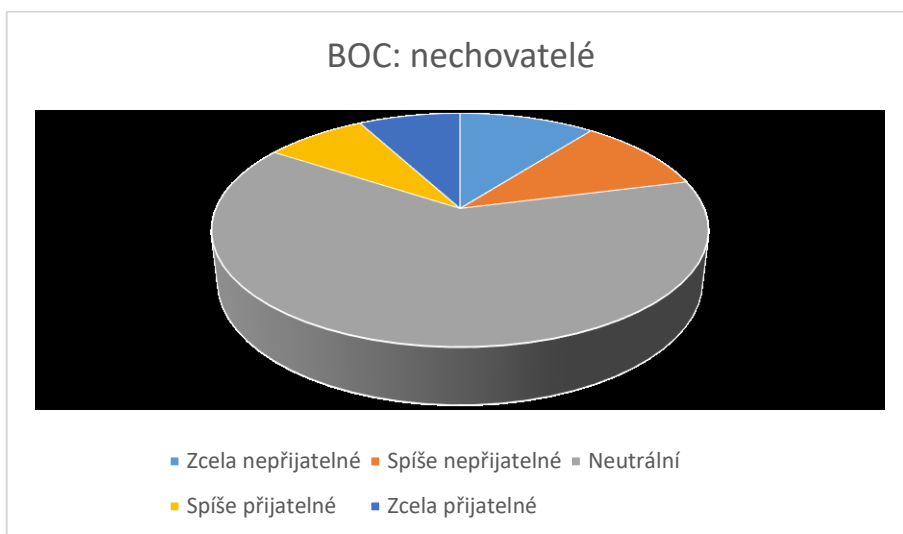
tohoto slova potvrzuje, že lidé mimo zájmovou skupinu budou hodnotit slangová slova dané skupiny jako méně přijatelná.

2.2.2 BOC

Dalším hodnoceným slovem byla zkratka *BOC*. V chovatelské skupině ji respondenti hodnotili neutrálně (42 %, 170 respondentů), zcela přijatelně (27 %, 111 respondentů), spíše přijatelně (14 %, 58 respondentů), spíše nepřijatelně (9 %, 37 respondentů) a zcela nepřijatelně (8 %, 31 respondentů).

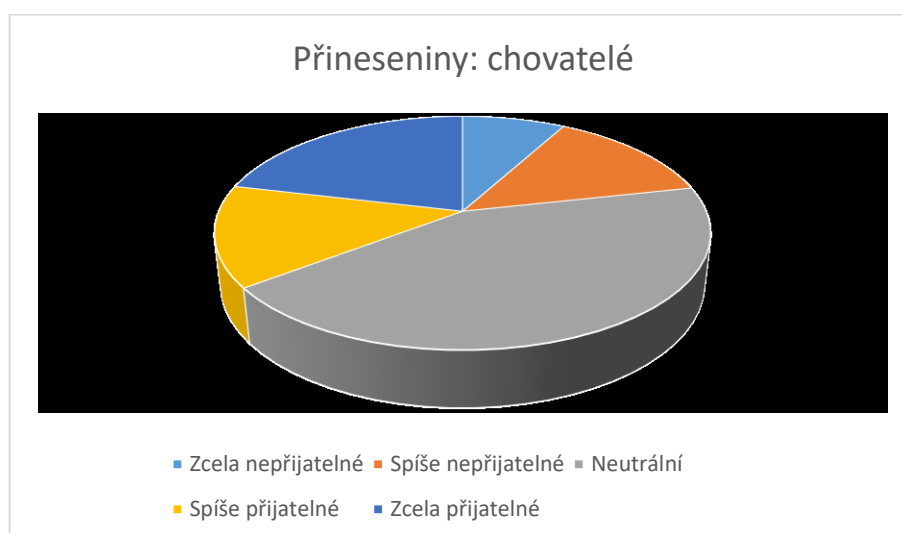
Nechovatelé hodnotili slovo *BOC*: 63 % (24 respondentů) neutrální, 11 % (4 respondenti) zcela nepřijatelně, 11 % (4 respondenti) spíše nepřijatelně, 8 % (3 respondenti) zcela přijatelně a 8 % (3 respondenti) spíše přijatelně.

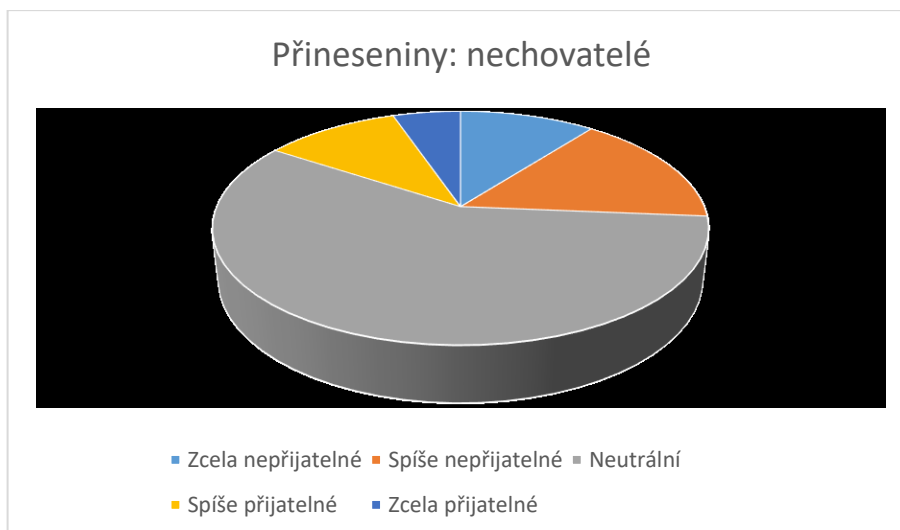
I toto slovo hodnotí nechovatelé více nepříjemně: 22 % nechovatelů označuje slovo *BOC* jako zcela nebo spíše nepříjemné. V Chovatelské skupině toto číslo dosáhlo 17 %, zde tedy není rozdíl tak markantní. Pokud se zaměříme na přijatelnost (spíše či zcela přijatelné), pak toto hodnocení dává 16 % nechovatelů a 41 % chovatelů. Číslo přijatelnosti je tedy markantně větší u chovatelské skupiny, nechovatelé toto slovo hodnotí spíše neutrálně. I u tohoto slova se potvrzuje, že mimo slangovou skupinu jsou slangismy hodnoceny jako méně přijatelné.

2.2.3 PŘINESENINY

Slovo *přineseniny* bylo chovateli hodnoceno následovně: neutrální (43 %, 178 respondentů), zcela přijatelné (21 %, 88 respondentů), spíše přijatelné (14 %, 58 respondentů), spíše nepříjemné (14 %, 56 respondentů), zcela nepříjemné (8 %, 33 respondentů).

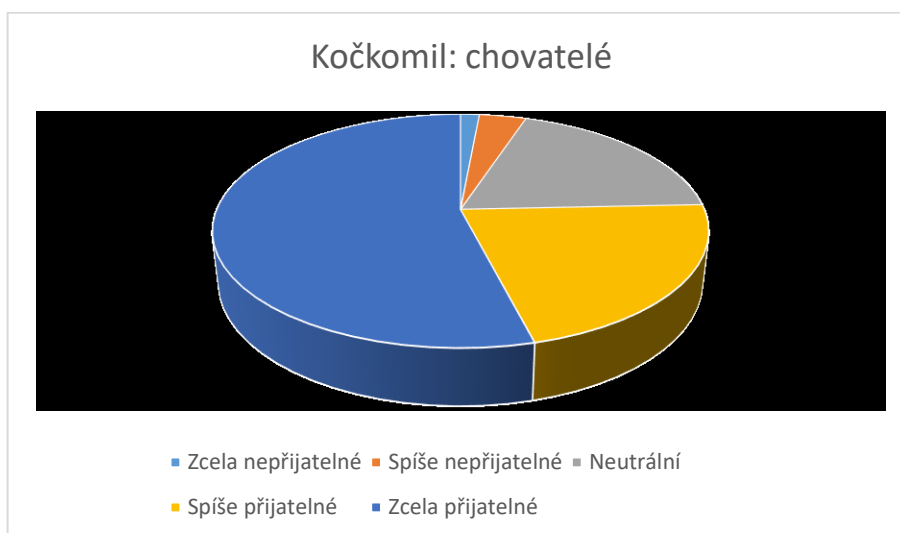
Nechovatelé toto slovo hodnotili jako: neutrální (58 %, 22 respondentů), spíše nepříjemné (16 %, 6 respondentů), zcela nepříjemné (11 %, 4 respondenti), spíše přijatelné (11 %, 4 respondenti) zcela přijatelné (5 %, 2 respondenti).

Slovo *přineseniny* také hodnotili nechovatelé jako nepřijatelné ve větší míře (27 %) než chovatelé (22 %). Jako přijatelné jej hodnotilo pouze 16 % nechovatelů, v porovnání s 35 % chovatelů. I toto slovo hodnotili nechovatelé jako méně přijatelné.

2.2.4 KOČKOMIL

Chovatelé hodnotí slovo *kočkomil* jako: zcela přijatelné (54 %, 222 respondentů), spíše přijatelné (22 %, 89 respondentů), neutrální (19 %, 79 respondentů), spíše nepřijatelné (4 %, 15 respondentů) a zcela nepřijatelné (1 %, 6 respondentů).

Pro nechovatele je *kočkomil*: zcela přijatelné (39 %, 15 respondentů), spíše přijatelné (29 %, 11 respondentů), neutrální (24 %, 9 respondentů) a zcela nepřijatelné (8 %, tři respondenti). Možnost spíše nepřijatelné neoznačil žádný respondent.

Toto slovo bylo hodnoceno jako nepřijatelné 8 % nechovatelů a 6 % chovatelů. Zde tedy rozdíl nenacházíme. Naopak jako přijatelné jej hodnotí 68 % nechovatelů a 76 % chovatelů. Slovo *kočkomil* je tedy hodnocený jako vysoce přijatelné všemi respondenty. U tohoto slova se tedy nepřijatelnost u respondentů mimo zájmovou skupinu nepotvrzuje.

2.2.5 SKINNÍK

Chovatelé hodnotili toto slovo jako: neutrální (39 %, 161 respondentů), zcela přijatelné (22 %, 92 respondentů), spíše přijatelné (16 %, 65 respondentů), spíše nepřijatelné (15 %, 61 respondentů) a zcela nepřijatelné (8 %, 33 respondentů).

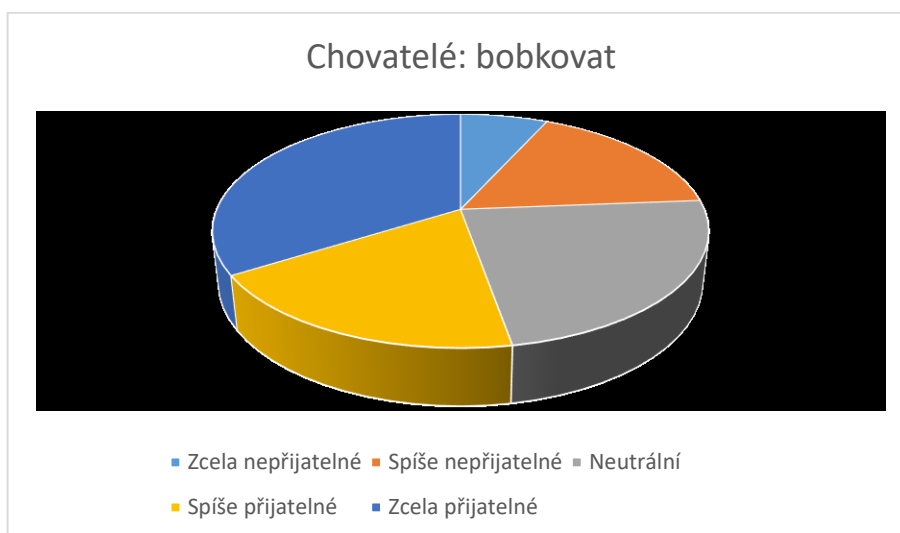
Nechovatelé hodnotili slovo *skinník* jako: neutrální (42 %, 16 respondentů), spíše nepřijatelné (24 %, 9 respondentů), zcela přijatelné (16 %, 6 respondentů), zcela nepřijatelné (13 %, 5 respondentů) a spíše přijatelné (5 %, 26 respondentů).

Toto slovo bylo hodnoceno jako nepřijatelné u 37 % nechovatelů v porovnání s 23 % chovatelů. Jako přijatelné jej označilo 21 % nechovatelů v porovnání s 38 % chovatelů. I slovo *skinník* se ukazuje jako méně přijatelné mimo chovatelskou zájmovou skupinu.

2.2.6 BOBKOVAT

Slovo *bobkovat* chovatelé hodnotili jako: zcela přijatelné (34 %, 140 respondentů), neutrální (23 %, 97 respondentů), spíše přijatelné (19 %, 78 respondentů), spíše nepřijatelné (17 %, 70 respondentů), zcela nepřijatelné (7 %, 28 respondentů).

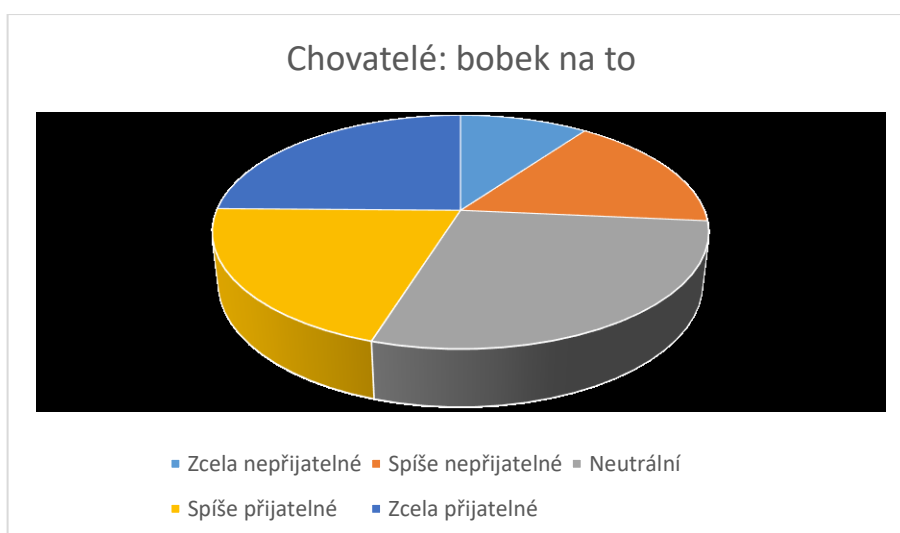
U nechovatelů bylo slovo *bobkovat* hodnoceno jako: neutrální (18 %, 7 respondentů), spíše nepřijatelné (26 %, 10 respondentů), spíše přijatelné (21 %, 8 respondentů), zcela přijatelné (21 %, 8 respondentů) a zcela nepřijatelné (13 %, 5 respondentů).

Jako nepřijatelné hodnotilo sloveso *bobkovat* 39 % nechovatelů v porovnání s 24 % chovatelů. Naopak jako přijatelné jej hodnotilo 53 % chovatelů a 42 % nechovatelů. I toto slovo bylo hodnoceno méně přijatelně mezi nechovateli, i když rozdíl není tak markantní jako u předchozích slov (vyjma slova *kočkomil*).

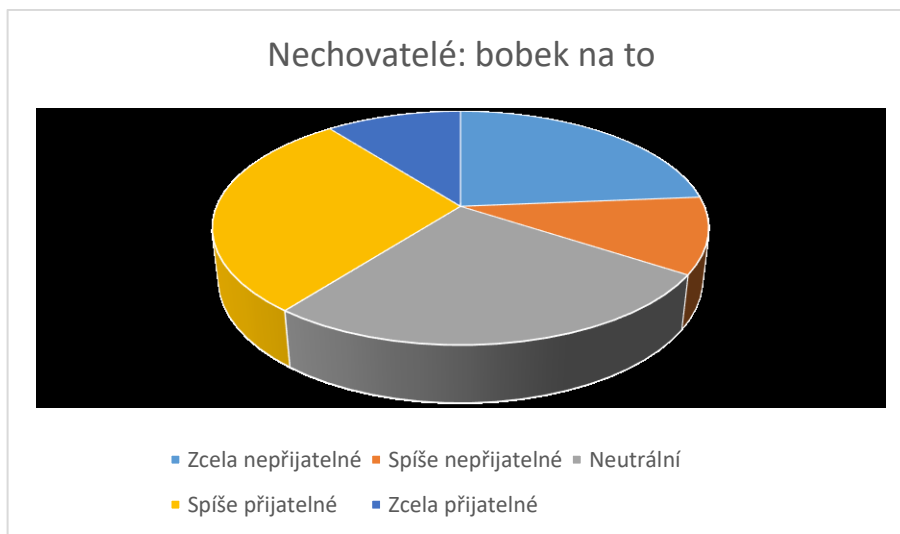
2.2.7 BOBEK NA TO

Dalším hodnoceným lexémem bylo víceslovné pojmenování *bobek na to*. Chovatelé hodnotili tento frazém jako: neutrální (28 %, 117 respondentů), zcela přijatelná (25 %, 102 respondentů), spíše přijatelné (20 %, 84 respondentů), spíše nepřijatelné (17 %, 68 respondentů) a zcela nepřijatelné (10 %, 41 respondentů).

U nechovatelů bylo slovní spojení *bobek na to* hodnoceno následovně: spíše přijatelné (29 %, 11 respondentů), neutrální (26 %, 10 respondentů), zcela nepřijatelné (24 %, 9 respondentů), spíše nepřijatelné (17 %, 6 respondentů) a zcela přijatelné (4 %, 1 respondent).

9 respondentů), zcela nepřijatelné (11 %, 4 respondenti) a zcela přijatelné (11 %, 4 respondenti).

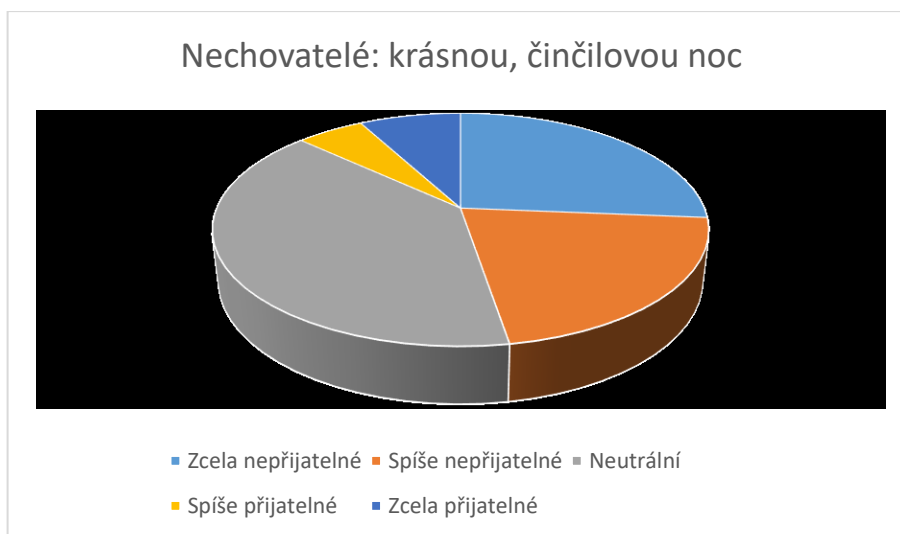
Jako nepřijatelné hodnotilo frazém *bobek na to* 35 % nechovatelů a 27 % chovatelů. Přijatelné bylo pro 40 % nechovatelů a 45 % chovatelů.

2.2.8 KRÁSNOU, ČINČILOVOU NOC

Chovatelé hodnotili toto aktualizované slovní spojení jako: neutrální (50 %, 204 respondentů), spíše nepřijatelné (19 %, 79 respondentů), zcela nepřijatelné (15 %, 63 respondentů), zcela přijatelné (8 %, 32 respondentů) a spíše přijatelné (8 %, 32 respondentů).

Nechovatelé lexém *krásnou, činčilovou noc* hodnotili: neutrálně (39 %, 15 respondentů), zcela nepříjemně (26 %, 10 respondentů), spíše nepříjemně (21 %, 8 respondentů), zcela příjemně (8 %, 3 respondenti) a spíše příjemně (5 %, 2 respondenti).

Celková míra nepříjemnosti dosáhla u nechovatelů hodnoty 47 % v porovnání se 34 % chovatelů. Jako příjemné jej hodnotí pouze 13 % nechovatelů a 31 % chovatelů. V případě tohoto lexému je rozdíl v přijatelnosti poměrně velký (téměř 20 %). Toto slovo hodnotí nechovatelé nepříjemně v téměř polovině odpovědí. Menší přijatelnost mimo zájmovou skupinu se zde zcela potvrzuje.

2.2.9 HLAZENÍČKO

Deminutivum *hlazeníčko* hodnotili respondenti z chovatelské referenční skupiny jako: spíše nepříjemné (26 %, 109 respondentů), neutrální (21 %, 86 respondentů), zcela příjemné (21 %, 85 respondentů), zcela nepříjemné (19 %, 77 respondentů) a spíše příjemné (14 %, 56 respondentů).

Nechovatelé toto slovo hodnotili: zcela nepřijatelně (24 %, 9 respondentů), spíše nepřijatelně (24 %, 9 respondentů), neutrálně (21 %, 8 respondentů), spíše přijatelně (18 %, 7 respondentů) a zcela přijatelně (13 %, 5 respondentů).

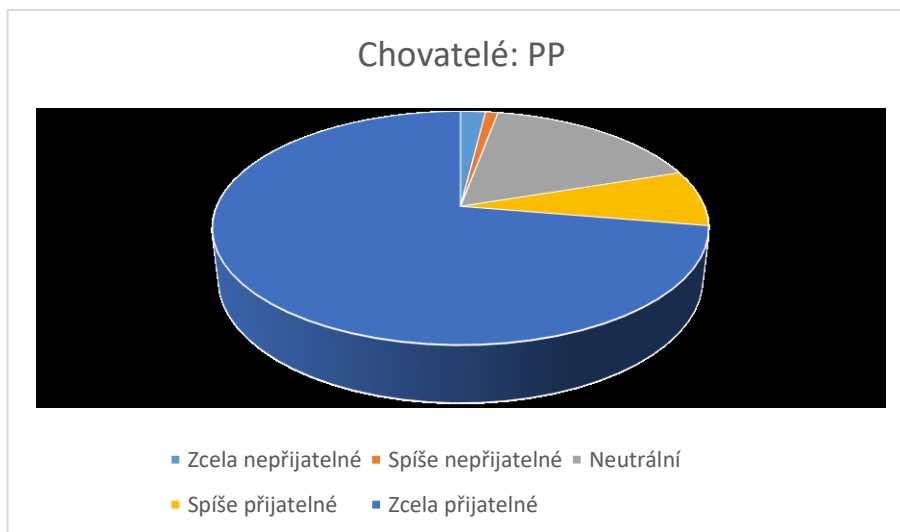

Nepřijatelně toto slovo hodnotí 48 % nechovatelů a 45 % chovatelů. Z tohoto zanedbatelného rozdílu vyvozujeme, že deminutiva jsou celkově hodnocena více negativně než jiné jazykové prostředky. Tuto hypotézu potvrdíme/vyvrátíme na základě porovnání nepřijatelnosti u dalších deminutiv v dotazníku.

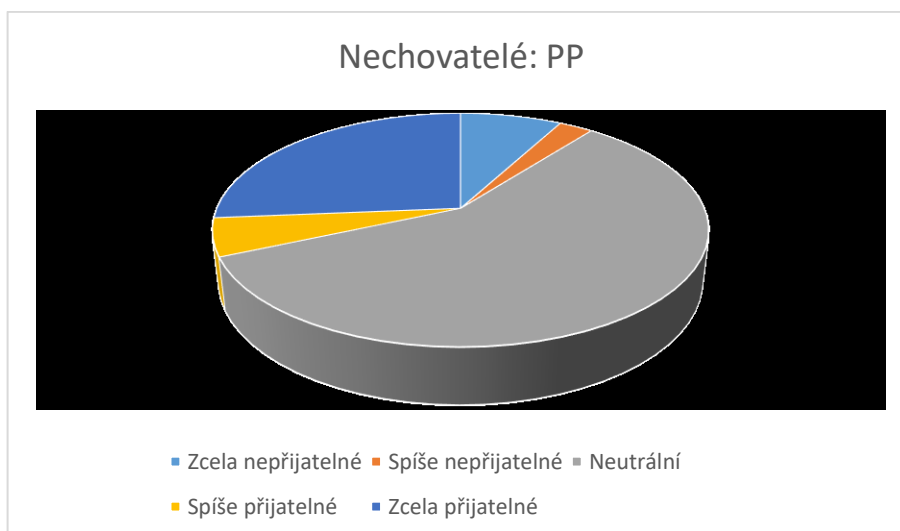
2.2. 10. PP

Tento lexém chovatelé hodnotili jako: zcela přijatelný (72 %, 298 respondentů), neutrální (17 %, 70 respondentů), spíše přijatelný (8 %, 32 respondentů), zcela nepřijatelný (2 %, 8 respondentů) spíše nepřijatelný (1 %, 4 respondentů). U tohoto slova je u chovatelů velká

míra přijatelnosti (80 %). Toto slovo totiž tvoří základ slovníku chovatelů, jedná se o pojem denně diskutovaný na chovatelských stránkách, viz PP s. 34.

Nechovatelé tuto zkratku hodnotí jako: neutrální (58 %, 22 respondentů), zcela přijatelné (26 %, 10 respondentů), zcela nepřijatelné (8 %, 3 respondenti), spíše přijatelné (5 %, 2 respondenti) a spíše nepřijatelné (3 %, 1 respondent).

Zatímco referenční chovatelská skupina hodnotí tento lexém přijatelně v 80 %, nechovatelé pouze ve 31 %. V hodnotě přijatelnosti je tedy patrný rozdíl a toto slovo potvrzuje, že lidé mimo zájmovou skupinu hodnotí slangismy méně přijatelně. Jako nepřijatelné jej hodnotí 11 % nechovatelů a pouhá 3 % chovatelů.

2.2.11 PSÍČEK

Druhé testované deminutivum je chovateli hodnoceno jako: neutrální (29 %, 119 respondentů), zcela přijatelné (27 %, 110 respondentů), spíše nepřijatelné (20 %, 84 respondentů), spíše přijatelné (19 %, 77 respondentů) a zcela nepřijatelné (6 %, 23 respondentů).

Nechovatelé hodnotí slovo *psíček*: spíše nepřijatelně (34 %, 13 respondentů), zcela přijatelně (21 %, 8 respondentů), neutrálně (18 %, 7 respondentů), spíše přijatelně (16 %, 6 respondentů) a zcela nepřijatelně (11 %, 4 respondenti).

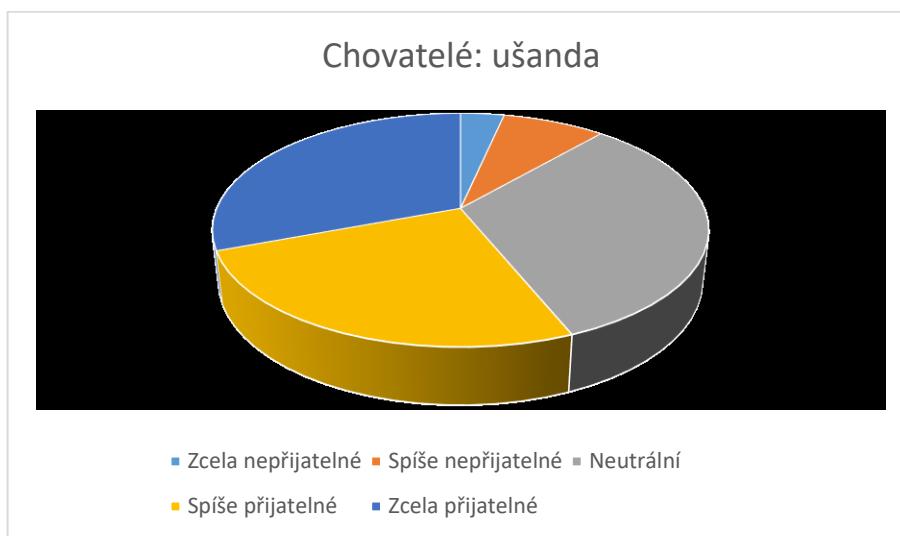

Jako nepřijatelné tento lexém hodnotí 45 % nechovatelů a pouze 26 % chovatelů. Jako přijatelné jej hodnotí 46 % chovatelů a 37 % nechovatelů. Toto slovo je tedy hodnoceno mimo zájmovou skupinu více nepřijatelně a zároveň se zde nepotvrzuje hypotéza,

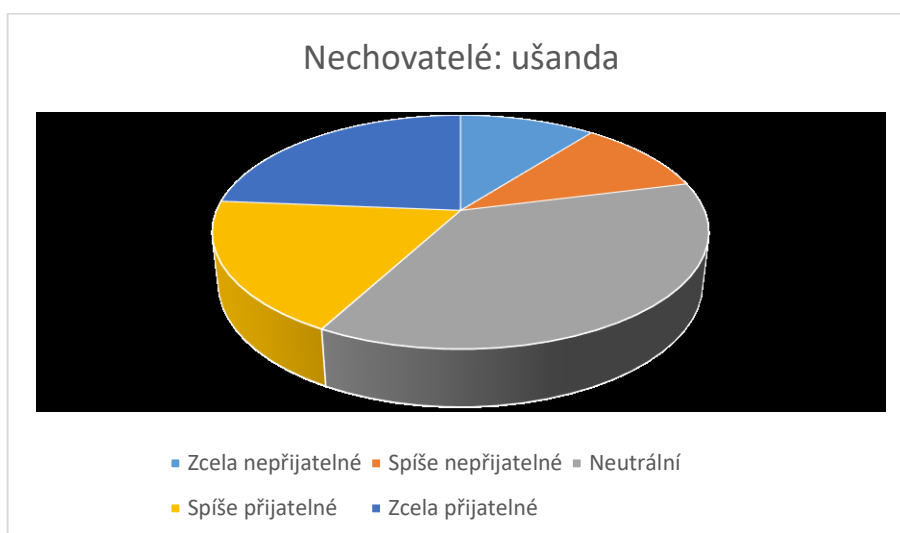
že deminutiva budou celkově hodnocena spíše negativně vycházející z výsledků u slova *hlazeníčko*.

2.2.12 UŠANDA

Dalším hodnocením slovem byla *ušanda*. Nejvíce chovatelů ji hodnotilo jako: neutrální (32 %, 134 respondentů), zcela přijatelné (31 %, 127 respondentů), spíše přijatelné (25 %, 105 respondentů), spíše nepřijatelné (8 %, 33 respondentů) a zcela nepřijatelné (3 %, 14 respondentů).

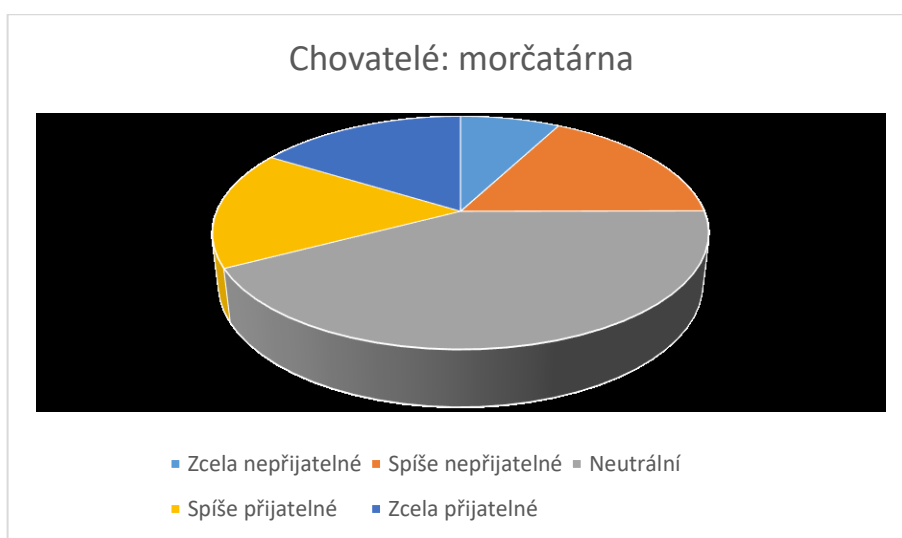
Nechovatelé toto slovo hodnotili: neutrálně (37 %, 14 respondentů), zcela přijatelně (24 %, 9 respondentů), spíše přijatelně (18 %, 7 respondentů), zcela nepřijatelně (11 %, 4 respondenti) a spíše nepřijatelně (11 %, 4 respondenti).

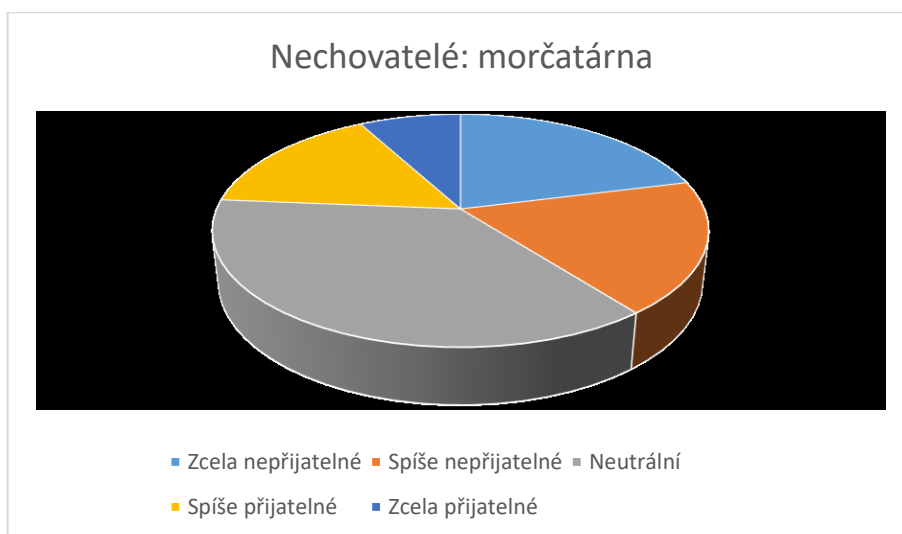
Jako přijatelné hodnotí toto slovo 56 % chovatelů a 42 % nechovatelů. Jako nepřijatelné jej naopak hodnotí 22 % nechovatelů a pouze 11 % chovatelů. I toto slovo je méně přijatelně hodnoceno mezi nechovateli.

2.2.13 MORČATÁRNA

Chovatelé hodnotili slovo *morčatárna* jako: neutrální (42 %, 175 respondentů), spíše nepřijatelné (17 %, 71 respondentů), spíše přijatelné (16 %, 68 respondentů), zcela přijatelné (16 %, 67 respondentů) a zcela nepřijatelné (8 %, 32 respondentů).

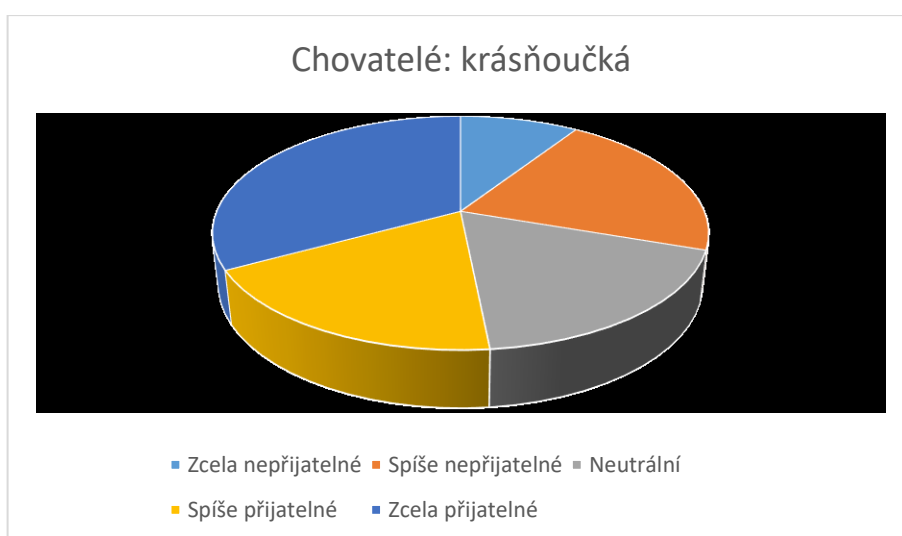
Nechovatelé toto slovo hodnotili jako: neutrální (37 %, 14 respondentů), zcela nepřijatelné (21 %, 8 respondentů), spíše nepřijatelné (18 %, 7 respondentů), spíše přijatelné (16 %, 6 respondentů) a zcela přijatelné (8 %, 3 respondenti).

Pouze 25 % chovatelů hodnotilo výraz *morčatárna* jako nepřijatelné. U nechovatelů to bylo necelých 40 %. Jako přijatelné jej hodnotilo 24 % nechovatelů a 33 % chovatelů. I toto slovo potvrzuje, že nechovatelé hodnotí slova typická pro chovatelskou skupinu jako méně přijatelná.

2.2.14 KRÁSŇOUČKÁ

Dalším hodnoceným slovem bylo adjektivum *krásňoučká*. Chovatelé jej hodnotili jako: zcela přijatelné (33 %, 136 respondentů), spíše nepřijatelné (21 %, 87 respondentů), spíše přijatelné (19 %, 77 respondentů), neutrální (18 %, 75 respondentů) a zcela nepřijatelné (9 %, 38 respondentů).

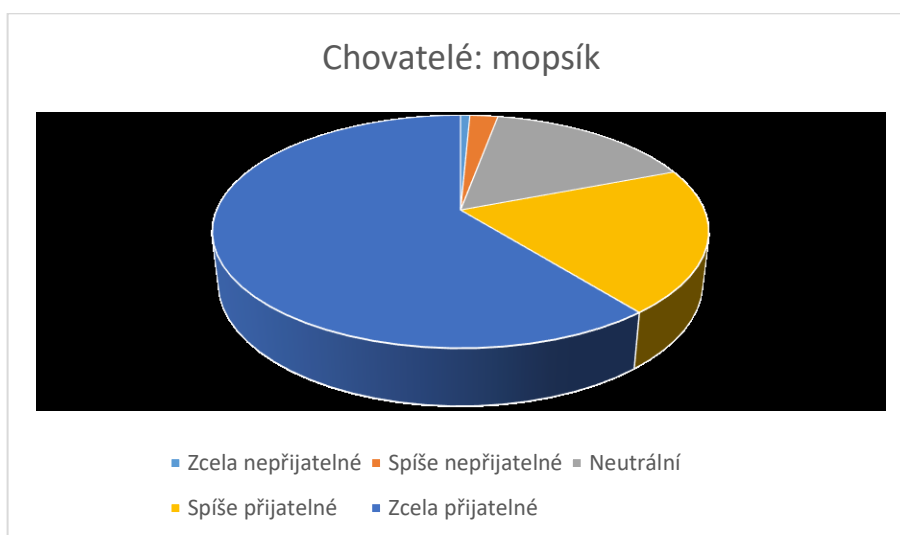
Nechovatelé toto slovo hodnotí: spíše přijatelné (39 %, 15 respondentů), zcela přijatelné (18 %, 7 respondentů), neutrální (16 %, 6 respondentů), spíše nepřijatelné (16 %, 6 respondentů) a zcela nepřijatelné (11 %, 4 respondenti).

Krásňoučká je hodnoceno jako přijatelné 57 % nechovatelů a 52 % chovatelů. V tomto případě se tedy naše hypotéza nepotvrzuje. Jako nepřijatelné jej hodnotí 30 % chovatelů a 27 % nechovatelů. V případě tohoto adjektiva se hypotéza nepotvrzuje. To je možné vysvětlit, že toto slovo funguje i mimo chovatelskou skupinu a je všeobecně užívané. Nejedná se tedy o slangismus v pravém slova smyslu.

2.2.15 MOPSÍK

Dalším zkoumaným lexémem je deminutivum *mopsík* (třetí testované deminutivum). Chovatelé jej hodnotí: zcela přijatelně (61 %, 251 respondentů), spíše přijatelně (20 %, 83 respondentů), neutrálně (16 %, 67 respondentů), spíše nepřijatelně (2 %, 9 respondentů) a zcela nepřijatelně (1 %, 3 respondenti).

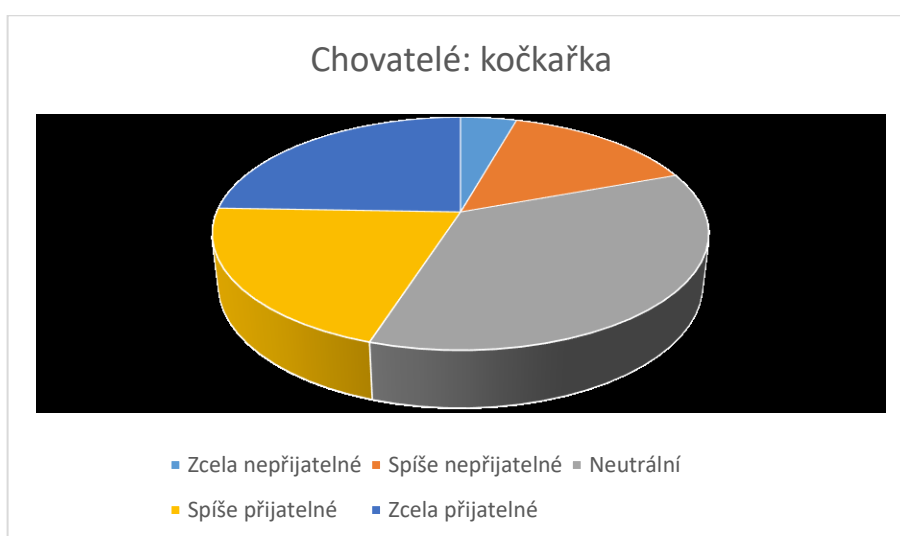
U skupiny nechovatelů byl *mopsík* hodnocen: zcela přijatelně (42 %, 16 respondentů), neutrálně (29 %, 11 respondentů), spíše přijatelně (24 %, 9 respondentů), zcela nepřijatelně (5 %, 2 respondenti).

Slovo *mopsík* bylo hodnoceno přijatelně u 81 % chovatelů a 66 % nechovatelů. Jako nepřijatelné jej hodnotí 3 % chovatelů a 5 % nechovatelů. Přijatelnost je u tohoto slova u nechovatelů menší, i když celkově je toto slovo hodnoceno jako přijatelné. Potvrzuje se tedy hypotéza, že deminutiva jsou hodnocena jako přijatelnější než ostatní jazykové prostředky.

2.2.16 KOČKAŘKA

Dalším testovaným slovem bylo přechýlené slovo *kočkařka*. Chovatelé jej hodnotili: neutrálně (36 %, 147 respondentů), zcela přijatelně (24 %, 101 respondentů), spíše přijatelně (21 %, 85 respondentů), spíše nepřijatelně (15 %, 62 respondentů) a zcela nepřijatelně (4 %, 18 respondentů).

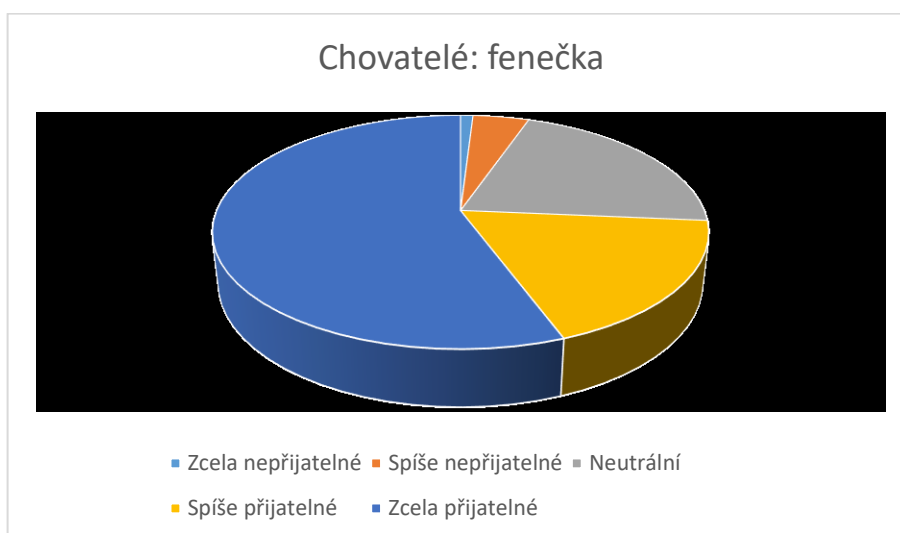
Ve skupině nechovatelů bylo toto slovo hodnoceno jako: neutrální (34 %, 13 respondentů), spíše nepřijatelné (21 %, 8 respondentů), spíše přijatelné (18 %, 7 respondentů), zcela přijatelné (16 %, 6 respondentů), a zcela nepřijatelné (11 %, 4 respondenti).

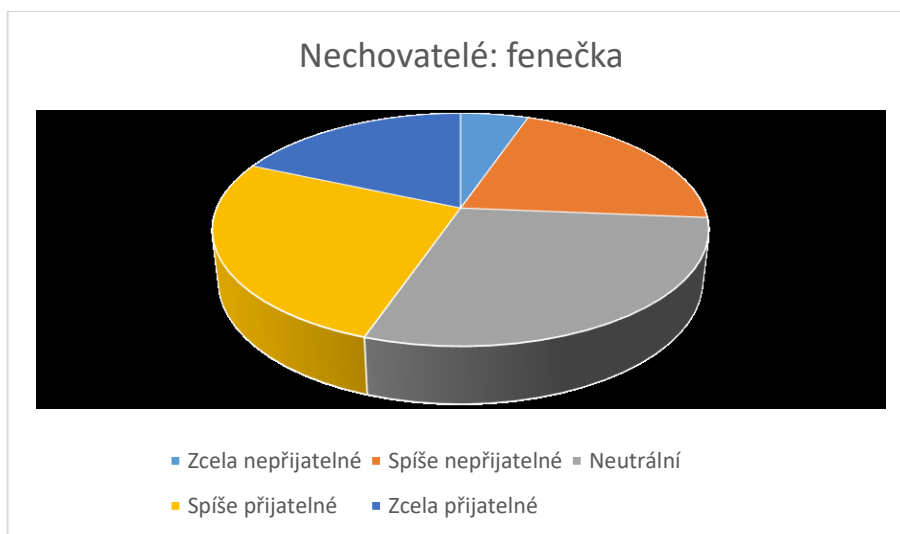
Slovo *kočkařka* hodnotí 45 % chovatelů a 34 % nechovatelů jako přijatelné. Jako nepřijatelné jej hodnotí 19 % chovatelů a 32 % nechovatelů. I toto slovo potvrzuje větší míru nepřijatelnosti u nechovatelů.

2.2.17 FENEČKA

Deminutivum *fenečka* hodnotili chovatelé jako: zcela přijatelné (56 %, 230 respondentů), neutrální (21 %, 87 respondentů), spíše přijatelné (18 %, 74 respondentů), spíše nepřijatelné (4 %, 18 respondentů) a zcela nepřijatelné (1 %, 4 respondenti).

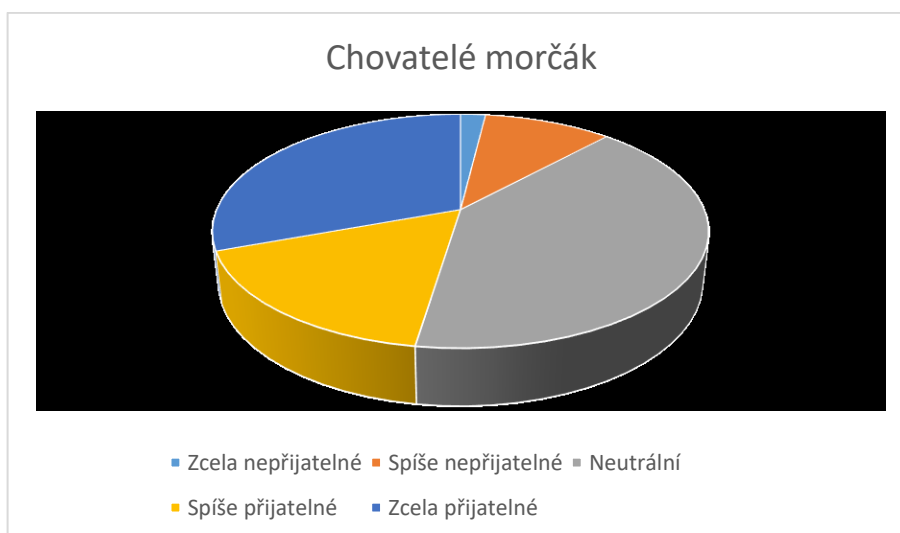
U nechovatelů bylo slovo *fenečka* hodnoceno: neutrálně (29 %, 11 respondentů), spíše přijatelně (26 %, 10 respondentů), spíše nepřijatelně (21 %, 8 respondentů), zcela přijatelně (18 %, 7 respondentů) a zcela nepřijatelně (5 %, 2 respondenti).

Celkově toto slovo hodnotí jako nepřijatelné 44 % nechovatelů. U referenční chovatelské skupiny toto číslo dosáhlo téměř 75 %. Jako nepřijatelné jej hodnotí 26 % nechovatelů a pouze 5 % chovatelů. U slova *fenečka* se potvrdilo, že jazykové prostředky jedné zájmové skupiny jsou hodnoceny jako nepřijatelně mimo danou skupinu.

2.2.18 MORČÁK

Chovatelé hodnotili toto slovo jako: neutrální (41 %, 167 respondentů), zcela přijatelné (31 %, 126 respondentů), spíše přijatelné (17 %, 70 respondentů), spíše nepřijatelné (10 %, 41 respondentů) a zcela nepřijatelné (2 %, 8 respondentů).

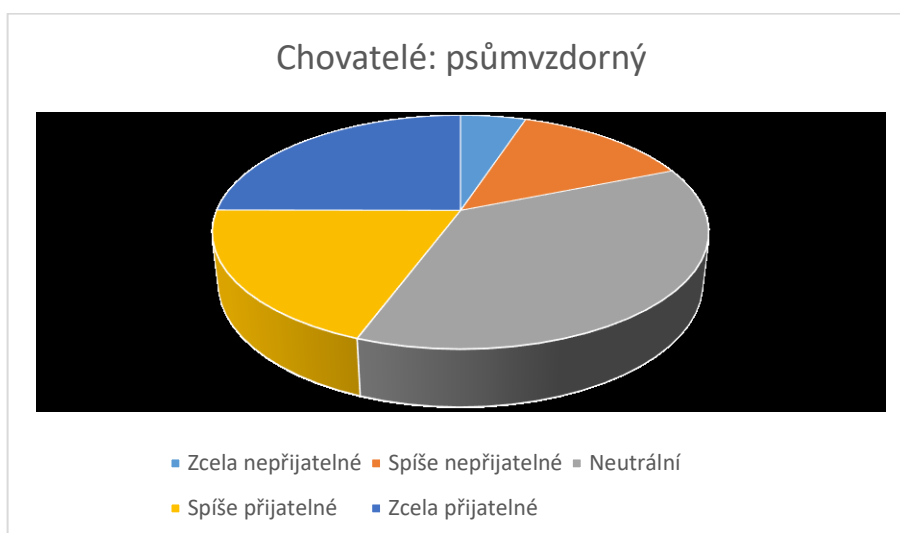
U nechovatelské skupiny byl *morčák* hodnocen jako: neutrální (29 %, 11 respondentů), spíše přijatelné (26 %, 10 respondentů), zcela přijatelné (18 %, 7 respondentů), zcela nepřijatelné (13 %, 5 respondentů) a spíše nepřijatelné (13 %, 5 respondentů).

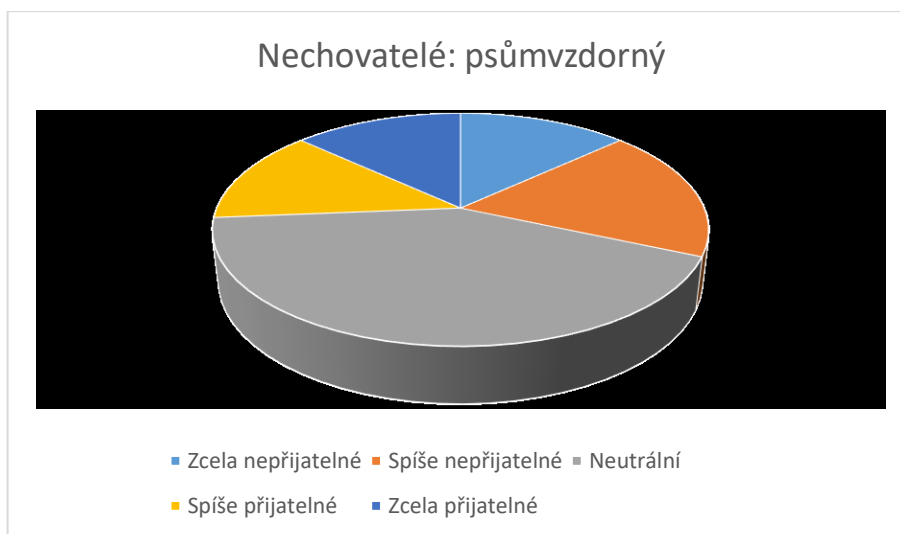
Jako nepřijatelné hodnotí toto slovo 26 % nechovatelů a pouze 12 % chovatelů. Míra přijatelnosti byla u obou skupin podobná: 44 % nechovatelů a 48 % chovatelů.

2.2.19 PSŮMVZDORNÝ

Dalším testovaným lexémem bylo adjektivum *psůmvzdorný*. Chovatelé jej hodnotili jako: neutrální (37 %, 152 respondentů), zcela přijatelné (25 %, 103 respondentů), spíše přijatelné (19 %, 80 respondentů), spíše nepřijatelné (14 %, 57 respondentů) a zcela nepřijatelné (5 %, 21 respondentů).

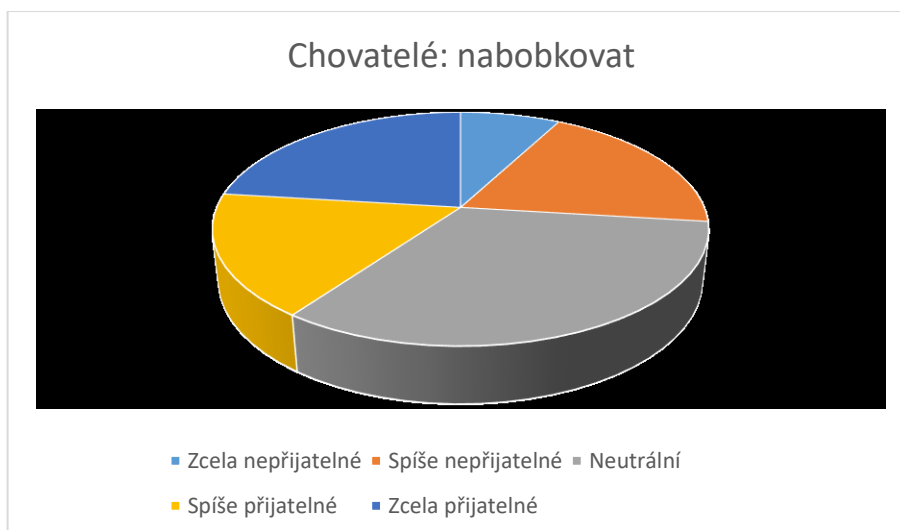
V nechovatelské skupině bylo toto slovo hodnoceno: neutrálně (42 %, 16 respondentů), spíše nepřijatelné (18 %, 7 respondentů), zcela nepřijatelné (13 %, 5 respondentů), spíše přijatelné (13 %, 5 respondentů) a zcela přijatelné (13 %, 5 respondentů).

Adjektivum *psůmvzdorný* hodnotí 31 % nechovatelů jako nepřijatelné, oproti chovatelské skupině, kde jej hodnotí nepřijatelně pouze 19 % respondentů. Jako přijatelné jej naopak hodnotí 44 % chovatelů a 26 % nechovatelů. I v tomto případě se potvrzuje hypotéza, že nechovatelé hodnotí dané slovo méně přijatelně než chovatelé.

2.2.20 NABOBKOVAT

Druhé testované sloveso bylo *nabobkovat*. Chovatelé jej hodnotili: neutrálně (33 %, 136 respondentů), zcela přijatelně (23 %, 95 respondentů), spíše nepřijatelně (19 %, 79 respondentů), spíše přijatelně (17 %, 70 respondentů), a zcela nepřijatelně (8 %, 32 respondentů).

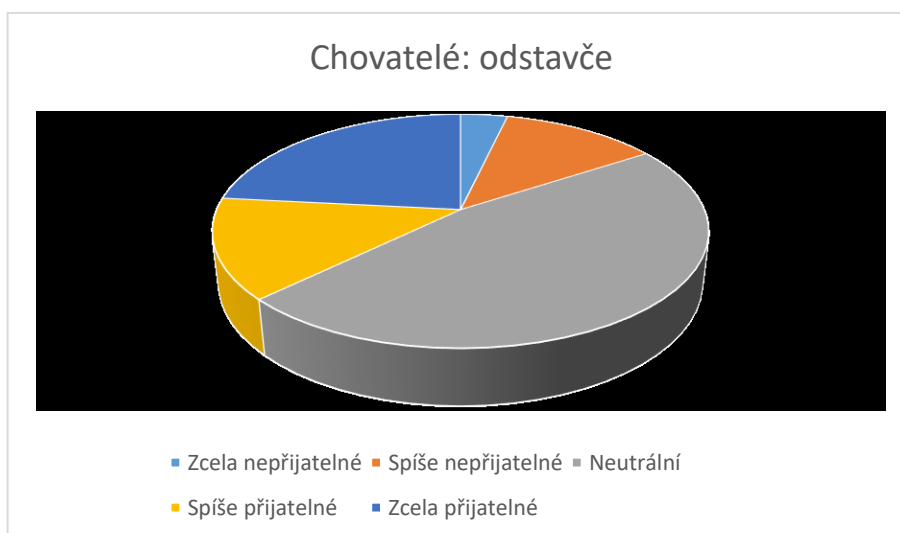
U nechovatelů bylo *nabobkovat* hodnoceno: spíše nepříjemně (37 %, 14 respondentů), neutrálně (24 %, 9 respondentů), spíše příjemně (16 %, 6 respondentů), zcela nepříjemné (13 %, 5 respondentů), zcela příjemné (11 %, 4 respondentů).

Sloveso *nabobkovat* hodnotilo příjemně 40 % chovatelů a pouze 27 % nechovatelů. Naopak nepříjemně jej hodnotilo 50 % nechovatelů v porovnání s 27 % chovatelů. Toto slovo je také hodnoceno nechovateli jako méně příjemně.

2.2.21 Odstavče

Dalším testovaným lexémem bylo *odstavče*. Chovatelé jej hodnotili následujícím způsobem: neutrální (47 %, 193 respondentů), zcela příjemné (23 %, 96 respondentů), spíše příjemné (14 %, 57 respondentů), spíše nepříjemné (12 %, 50 respondentů), zcela nepříjemné (4 %, 15 respondentů).

Nechovatelé tento lexém hodnotili: neutrálně (61 %, 23 respondentů), zcela nepřijatelně (16 %, 6 respondentů), spíše nepřijatelně (11 %, 4 respondenti), spíše přijatelně (11 %, 4 respondenti) a zcela přijatelně (3 %, 1 respondent).

Nepřijatelně *odstavče* hodnotí 16 % chovatelů a 27 % nechovatelů. Jako přijatelné jej hodnotí 37 % chovatelů a pouze 14 % nechovatelů. U tohoto slova se hypotéza potvrzuje velmi výrazně.

2.2.22 MYŠILOVKA

Tato složenina byla u chovatelů hodnocena: neutrálně (42 %, 174 respondentů), zcela přijatelně (26 %, 107 respondentů), spíše přijatelně (18 %, 74 respondentů), spíše nepřijatelně (8 %, 34 respondentů) a zcela nepřijatelně (5 %, 22 respondentů).

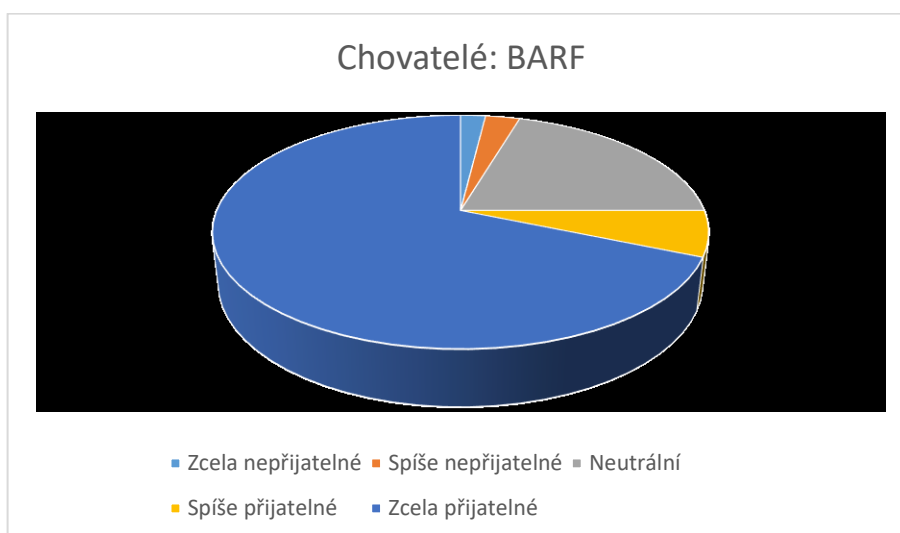
Nechovatelé *myšilovku* hodnotili: neutrálně (55 %, 21 respondentů), spíše nepříjemně (18 %, 7 respondentů), zcela nepříjemně (13 %, 5 respondentů), spíše příjemně (8 %, 3 respondenti), zcela příjemně (5 %, 2 respondenti).

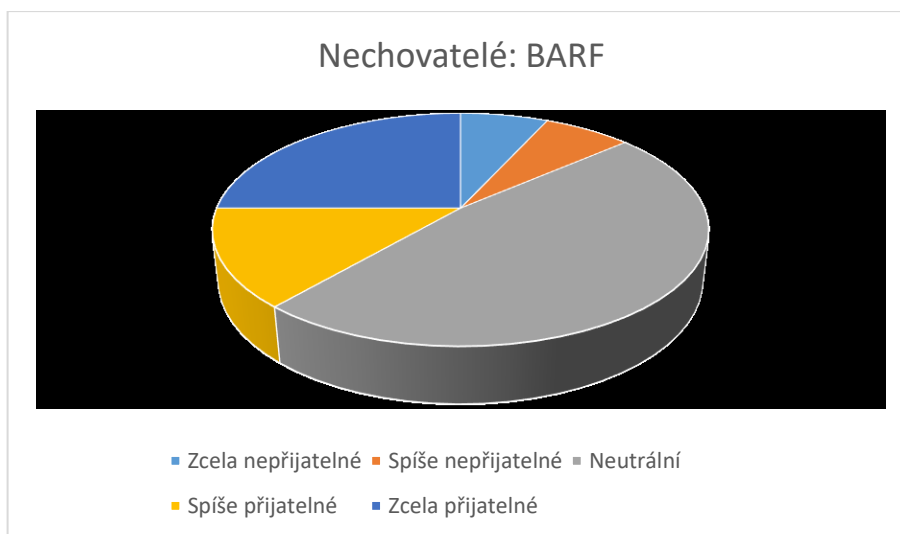
Příjemně *myšilovku* hodnotí 44 % chovatelů a pouze 13 % nechovatelů. Nepříjemně toto slovo naopak hodnotí 31 % nechovatelů a 13 % chovatelů. I u tohoto slova se nepříjemnost vně zájmovou skupinu potvrzuje.

2.2.23 BARF

Třetí testovaná zkratka ve výzkumu byla chovateli hodnocena takto: zcela příjemně (73 %, 283 respondentů), neutrálně (22 %, 84 respondentů), spíše příjemně (6 %, 26 respondentů), spíše nepříjemně (3 %, 11 respondentů) a zcela nepříjemně (2 %, 8 respondentů).

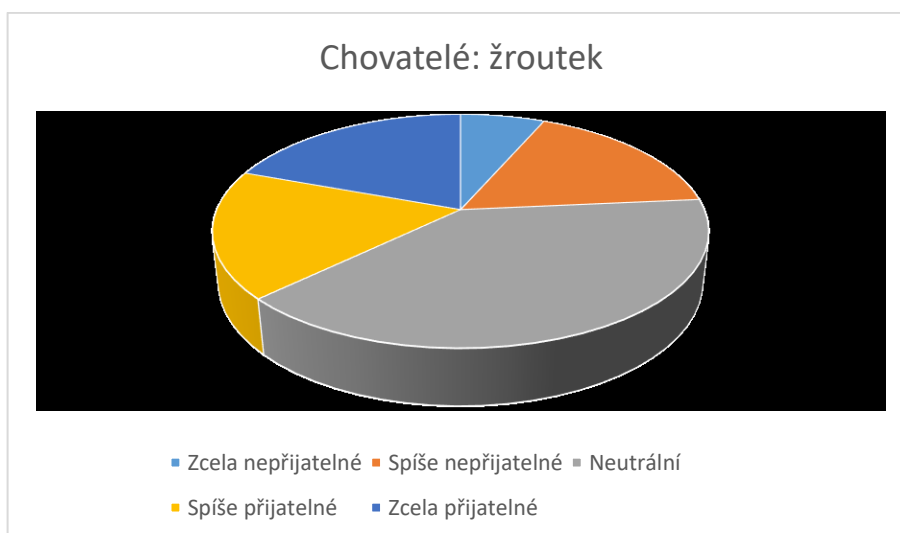
Nechovatelé byl *BARF* hodnocen jako: neutrální (55 %, 21 respondentů), zcela přijatelné (29 %, 11 respondentů), spíše přijatelné (14 %, 6 respondentů), zcela nepřijatelné (8 %, 3 respondenti) a spíše nepřijatelné (8 %, 3 respondenti).

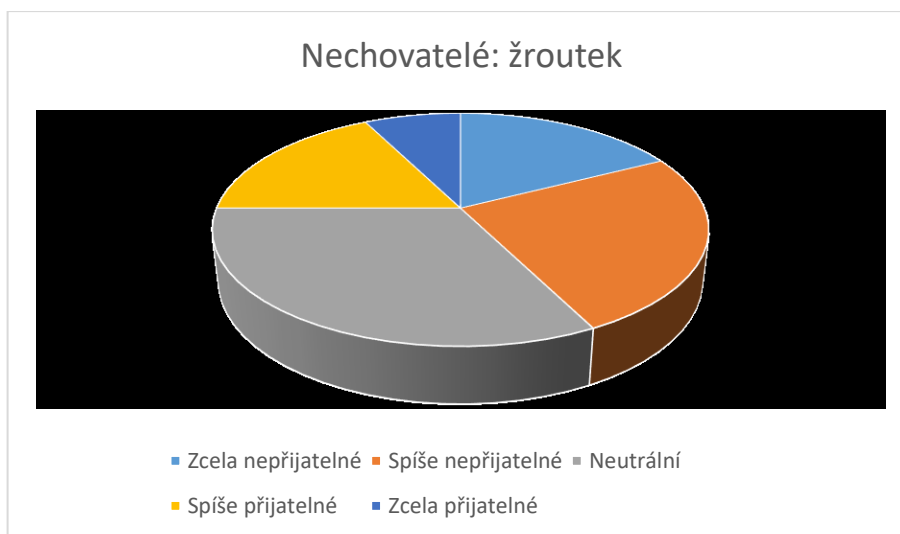
Zatímco chovatelé hodnotí slovo *BARF* jako přijatelné, nechovatelé jej hodnotí neutrálně. Přijatelně jej hodnotí pouze 43 % nechovatelů v porovnání se 79 % chovatelů. Nepřijatelně jej hodnotí 16 % nechovatelů a 5 % chovatelů. I zde se potvrzuje výchozí hypotéza.

2.2.24 ŽROUTEK

Další testované slovo je deminutivum *žroutek*. Chovatelé hodnotí toto deminutivum takto: neutrální (48 %, 162 respondentů), zcela přijatelné (24 %, 80 respondentů), spíše nepřijatelné (21 %, 70 respondentů), spíše přijatelné (18 %, 73 respondentů) a zcela nepřijatelné (8 %, 27 respondentů).

Pro nechovatele je deminutivum *žroutek*: neutrální (33 %, 13 respondentů), spíše nepřijatelné (25 %, 10 respondentů), zcela nepřijatelné (18 %, 7 respondentů), spíše přijatelné (18 %, 7 respondentů) a zcela přijatelné (8 %, 3 respondentů).

Jako přijatelné je slovo *žroutek* hodnoceno 42 % chovatelů a 26 % nechovatelů. Jako nepřijatelné jej hodnotí 29 % chovatelů a 43 % nechovatelů. I toto slovo potvrzuje hypotézu o nepřijatelnosti.

2.2.25 KRÁLÍKARNIČKA

Posledním testovaným lexémem bylo deminutivum *králíkárnička*. U chovatelů bylo hodnoceno následovně: neutrální (27 %, 113 respondentů), spíše nepřijatelně (27 %, 113 respondentů), zcela nepřijatelně (17 %, 69 respondentů), spíše přijatelně (15 %, 63 respondentů) a zcela přijatelně (13 %, 54 respondentů).

U nechovatelské skupiny byla *králíkárníčka* hodnocena: spíše nepříjemně (32 %, 12 respondentů), neutrálně (24 %, 9 respondentů), zcela nepříjemně (18 %, 7 respondentů), spíše příjemně (18 %, 7 respondentů) a zcela příjemně (8 %, 3 respondenti).

Celkově byla *králíkárníčka* hodnocena příjemně 28 % chovatelů a 26 % nechovatelů. Nepříjemně toto slovo hodnotí 44 % chovatelů a 50 % nechovatelů. U tohoto slova není rozdíl v přijatelnosti/nepřijatelnosti tak velký. Tím potvrzujeme data zjištěná u lexému *hlazeníčko* a předpoklad, že deminutiva jsou u všech respondentů hodnocena méně příjemně než ostatní jazykové prostředky.

2.3. ZÁVĚR VÝZKUMU

Cílem této kapitoly bylo potvrdit/vyvrátit úvodní hypotézu, že slovní zásoba chovatelské zájmové skupiny bude mimo skupinu hodnocena méně příjemně či nepříjemně. Pomocí dotazníkové metody bylo testováno 25 lexémů. Respondenti se nejprve vyjádřili k tomu, zda jsou součástí chovatelské skupiny nebo ne. Poté hodnotili míru přijatelnosti daných lexémů tak, jako by je jiný mluvčí použil při běžném pohovoru. Tato hypotéza se u všech testovaných lexémů potvrdila. Pokud byla hodnocena deminutiva, pak tam byl tento rozdíl nejmenší. To vysvětlujeme tím, že deminutiva jsou celkově dospělými mluvčími hodnocena nepříjemně. Ke každému testovanému lexému byly sestaveny dva grafy, které umožňují jednodušší porovnání výsledků výzkumu. Každý graf je doprovázen komentářem, který prezentuje nasbíraná data.

3. ZÁVĚR PRÁCE

Tato diplomová práce představila slovní zásobu chovatelů na sociálních sítích. Teoretická část přinesla souhrn jazykových prostředků, které se uplatňují při tvoření nových slov chovatelů, představila pojem slang v rámci národního jazyka a pojem komunikace a komunikace na internetu včetně té chovatelské. Práce zavádí pojem chovatelský plurál jako ekvivalent k mateřskému plurálu.

Práce si stanovuje cíl představit slovní zásobu chovatelů na sociální síti a sestavit slovník slangu chovatelů. Výchozí hypotéza je, že jednotlivé lexémy budou hodnoceny méně přijatelně/nepřijatelně mimo zájmovou skupinu.

Praktická část má dvě roviny: první část vychází z tříměsíční excerpce lexémů na sociálních sítích. Přináší slootovorný a sémantický popis nalezených slov. Jazykové prostředky typické pro chovatelský slang jsou deminutiva (*fenečka, morčátko, králíček*), aktualizovaná větná pojmenování (*bobek na to, dělat popcorn*), vznik složenin (*kočkomil, ušoplesk, hrabíšek*), užívání chovatelského plurálu (*jdeme na kastraci, máme průjem*) a univerbizace (projevující se hlavně u pojmenování ras psů, například *ovčák, chod'ák*).

Dále je zpracován výkladový slovník slangu chovatelů. Následuje výzkum dotazníkovou metodou, kdy je zkoumáno 25 vybraných lexémů z první části praktické části. Tato slova hodnotilo 438 respondentů s cílem potvrdit/vyvrátit hypotézu o nepřijatelnosti slangismů jedné zájmové skupiny mimo tuto skupinu. Hypotéza bylo potvrzena ve všech 25 testovaných lexémech. Menší rozdíl v přijatelnosti mezi chovateli a nechovateli byl zjištěn v případě deminutiv.

Tato práce otevírá možnosti dalšího výzkumu, například další výzkumná práce soustředěná jen na chovatelský plurál. Excerpt dat by se prováděla na internetových chovatelských stránkách a na veterinární klinice. Tato práce vychází z hypotézy, že chovatelé používají chovatelský plurál při emotivních a stresujících situacích, jako je například návštěva veterináře. Cílem práce by bylo sestavit slovník chovatelského plurálu.

Dále by bylo vhodné stejný dotazník zopakovat například za 5 let a ověřit, zda se přijatelnost jednotlivých lexémů změnila. Pokud se slangismy používají mimo zájmovou skupinu, ztratí rys nepřijatelnosti. Je možné, že některá slova se začnou běžně používat mimo zájmovou skupinu, a tak by mohlo být výsledky rozdílné.

Literatura

Bláha, O.: *Funkční stratifikace češtiny*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2009.

Čermák, F.: *Morfematika a slovo tvorba češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2012.

Hauser: *Nauka o slovní zásobě*. SPN, Praha: 1980.

Daneš, F., Dokulil, M., Kuchař, J.: *Tvoření slov v češtině 2*. Nakladatelství československé akademie věd, Praha 1967.

Hrbáček, J.: *Jazykové zkratky v češtině*. Univerzita Karlova, Praha, 1979.

Hubáček, J.: *Onomaziologické postupy ve slovní zásobě slangu*. SPN, Praha 1971.

Hubáček, J.: *O českých slanzích*. Profil, Ostrava 1981.

Hubáček, J.: *Výběrový slovník českých slangů*. Spisy FF OU, Ostrava 2003.

Hubáček J.: K metodologii zkoumání slangů. In: *Sborník přednášek z IV. konference o slangu a argotu v Plzni*, red. L. Klimeš, Plzeň 1988, s. 5–13.

Hubáček J.: K aktuálnosti zkoumání sociolektů, zejména slangu. In: *Sborník přednášek z V. konference o slangu a argotu v Plzni*, red. L. Klimeš, Plzeň 1995, s. 18–22.

Hubáček J.: K aktuálním problémům české sociální dialektologie. In: *Sborník přednášek z VI. konference o slangu a argotu v Plzni*, red. L. Klimeš, Plzeň 1998, s. 5–8.

Hugo, J.: *Slovník nespisovné češtiny*. Maxdorf, Praha 2006.

Kopecký, K.: *Moderní trendy v e-komunikaci*. Hanex, Olomouc 2007.

Kraus, J.: *Jazyk v proměnách komunikačních médií*. Karolinum, Praha 2008.

Křeháčková, L.: *Kynologický slang v současné češtině*. Bakalářská práce, FF MU, Brno 2013.

Martincová, O.: *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, 2005

McLuhan, H. M.: *Člověk, média a elektronická kultura*. Jota, Brno 2000.

Milroyová, L., Gordon., M., (překl. Chromý, J.): *Sociolingvistika: metody a interpretace*. Praha: Karolinum, 2012.

Nekvapil, J.: Některé sociolingvistické aspekty výzkumu slangů. In: *Sborník přednášek ze III. konference o slangu a argotu v Plzni*, red. L. Klimeš, Plzeň 1987, s. 27–37.

Ouředník, P.: *Šmírbuch jazyka českého*, Paseka, Praha 2005.

Prokeš, J.: *Člověk a počítač, aneb Svítání digitální kultury*. Sursum, Praha 2000.

Schneiderová, E.: Slangové výrazy v jezdeckví a dostihovém sportu. *Naše řeč* 72, č. 2, 1989, s. 63–72.

Sochová, Z.: K slovotvorné a stylové charakteristice mluveného jazyka. *Naše řeč* 49, č. 2, 1966, s. 81–87.

Suk, J.: O sbírání a studiu slangu v praxi. In: Mališ, O., Machová, S., Suk, J.: *Současný český jazyk: Lexikologie (Nauka o tvoření slov, lexikografie, slang)*. Karolinum, Praha 1977, s. 77 – 86.

Svobodová, D.: K typologické odlišnosti přejatých neologických prvků. In: Hradilová, D. a kol. *Proměny slova*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 28–41.

Svobodová, D.: Cizojazyčné lexikální přejímky v komunikaci na chatu. *Naše řeč* 90, č. 2, 2007, s. 67–80.

Svobodová, D.: *Internacionalizace současné české slovní zásoby*. Ostravská univerzita PedF, Ostrava 2007.

Tichá, Z. – Skopec, L.: *Tři slangové slovníky*. Karolinum, Praha 2001.

Vybíral, Z.: *Psychologie komunikace*. Portál, Praha, 2009.

Zima, J.: *Expresivita slova v současné češtině: studie lexikologická a stylistická*. ČSAV, Praha 1961.